

ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ལ། རྒྱལ་དབང་བཅུ་བདུན་ལ་ཨོ་རྒྱན་སྤྱིན་ལས་རྩོམ་པ།

ကဏ္ဍ ကာလ နှစ်သက်စရာ အနုပညာများကို ပြောဆိုရန် အခွင့်အလမ်း ရရှိခဲ့ပါသည်။

༡༡། གྲུབ་མཐའ་དྲགས་བརྒྱད་མངོས་རྒྱུ།

དཀར་ཆག

ཐེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་བྱང་བ་བཟོད་པ།	3
མདོ་སྤེལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་བྱང་བ་བཟོད་པ།	21
སྤུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ།	29
སེམས་ཅན་པའི་ལོ་རྒྱུས།	38
སེམས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའ།	62
གཞིའི་རྣམ་གཞག །	70
ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག །	106
འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག །	146

བྲེ་མདོ་གཉིས་དང་སེམས་ཅམ་པའི་སྒོར།

བཀའ་བརྒྱད་དགུན་ཆོས་ཡིག་ཆ་སྟོགས་སྒྲིག་ཆོགས་པ།

སྤྱིའི་སྟོབ་སྟོན་པ། རྒྱལ་དབང་བཙུ་བདུན་པ་ཨོ་རྒྱན་ཐེན་ལས་དོ་རྗེ།

འབྲུལ་འཇུག་པ། བཀའ་བརྒྱད་དགུན་ཆོས་ཡིག་ཆ་སྟོགས་སྒྲིག་ཆོགས་པ།

ཁུ་དག་པ། བཀའ་བརྒྱད་དགུན་ཆོས་ཡིག་ཆ་སྟོགས་སྒྲིག་ཆོགས་པ།

མངོས་བཀོད་པ། ཀམ་བག་ཤིས་སྒྲོལ་དཀར།

དཔེ་སྟུན། འགོ་པན་གཙུག་ལག་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

བར་ཐེངས་དང་པོ། 2017

dharmaebooks.org

བྱེ་བྲག་སྤྲ་བའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། ལྷ་ཁྱུ་ལ་དབང་ཀམས་པ་བཙུན་པ་མཆོག་

བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་བཙུན་གྱི་ནང་ཆོན་ཐམས་ཅད་ཡོད་
སྤྲའམ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་སརྩ་སྡེ་བྲ་ད་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན། མིང་
གཞན་རྒྱུར་སྤྲ་བ་ཞེས་གྲུང་བྲ། སངས་རྒྱལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་
ཉིས་བརྒྱའི་རྗེས་སུ་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་བ་ནས་གྲེས་ཤིང་། ཉན་ཐོས་
གྱི་སྡེ་བའི་ནང་ནས་དར་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་ཡིན། མདོ་སྡེ་བའང་འདི་ལས་
གྲེས། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲ་བ་ཞེས་པ་འདི་ག་དུས་བྱུང་མིན་ནི་ཐག་
ཆོད་པ་བཤད་དཀའ་ཡང་། དབྱིག་བཤེས་གྱི་གཞུང་ལུགས་བྱེ་བྲག་
བཀོད་པའི་འཁོར་ལོར། རྒྱལ་བ་སྤྲ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་སུམ་
བརྒྱའི་རྗེས། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་བ་ལས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྡེའི་སྡེ་བ་
བྱུང་དུ་བྱུང་བ་གསུངས་ཡོད། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྲ་དང་། གཞི་ཐམས་
ཅད་ཡོད་སྤྲ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་ཐད་ཚོད་གཞི་མང་ཙམ་ཡོད་
དེ། དབྱིག་བཤེས་གྱི་གཞུང་ལུགས་བྱེ་བྲག་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོ་

སོགས་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་ཞེས་པ་ཅམ་
ལས་མ་སྟོས་ཀྱང་། ཕྱིས་འགྱུར་གྱི་ཡོད་སྟེ་འདྲལ་བ་དག་ཏུ་གཞི་
ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། །ཤུ་ཡོད་སོགས་སྟེ་པ་ཐམས་
ཅད་འདི་ལས་གྱེས་པར་འདོད་པའང་ཡོད། དུས་གསུམ་བདེན་པར་ཡོད་
པ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟེ་བའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་གཙོ་བོ་ནི།
དུས་གསུམ་བདེན་པའམ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་སྟེ་བ་ཡིན་ཅིང་། རྣམ་པར་སྟེ་སྟེ་
སྟེ་བས་ནི་ད་ལྟ་བ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་
བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། དེ་གཉིས་ནི་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ཆེ་བ་གཉིས་ཡིན། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་
པའི་ས་མཉུ་ལྷ་སྟེ་དེ་ཀ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་
ལྟར་ན་ཆོས་རྒྱལ་སྤངས་མེད་པའི་དུས་ནས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟེ་
པའི་གྲུབ་མཐའ་དར་བེན་པར་མ་བད། དེ་དུས་ནས་དུས་གསུམ་རྫས་
གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་། སྐབས་དེར་རྣམ་པར་སྟེ་སྟེ་སྟེ་བ་དང་། བལ་ཆེན་པ་
དང་། སྟེ་པ་འདི་གསུམ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། ཏཱ་ལྷི་ལའི་གནའ་

རྩམས་ཏེ་ག་ཞེས་པས་རྟེན་པའི་བརྟོག་ཡིག་ (པལ་ཆེར་དུས་རབས་དང་
 པོའི་ནང་དུ་བྱུང་) ཏུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་འཕྲུལ་བ་ཞེས་པའི་མཆན་བཀོད་
 ཡོད་ཅིང་། ཉེ་རབས་ཀྱི་རྒྱའི་སྟོབ་དཔོན་ཡིང་རྩོད་ལྟར་ན། རྩམ་པར་བྱེ་
 རྟེན་སྟེ་བ་གནས་བརྟན་པའི་སྟེ་བ་ལས་བྱས་རྗེས། ལྷུང་གི་གནས་བརྟན་
 པ་རྩམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟེ་བ་ཞེས་འབོད་པའི་
 འགོ་བརྩམས་ཤིང་། མཐར་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་བྱུང་བའི་དུས། ཐམས་
 ཅད་ཡོད་པར་སྟེ་བའི་སྟེ་བ་ཞེས་པ་གཞི་ནས་དར་ཡོད་པར་འདོད། ཁ་
 ཆེའི་སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་གིས་ཆོས་མངོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་
 གི་བརྟན་བཅོས་སུ། དུས་གསུམ་བདེན་གྲུབ་ལས་གཞན། འདུས་མ་
 བྱས་གསུམ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འདོད་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་མི་
 འདོད་ན་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད། གཞུང་ལུགས་
 གྲེ་བྲག་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོར་སྟེ་བ་འདིས་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་
 བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཡོད་
 པར་སྟེ་བ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཆན་རེ་རེ་ནས་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རྒྱར་སྟེ་

བ་ཞེས་གྲགས་ཚུལ་གསུངས་ཡོད།

སྤྲ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲ་བའི་འདུས་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་དངོས་
སྟོབ་ཀྱན་དགའ་བོ་སྡེ་བའི་འབྲུང་ཁུངས་སུ་འདོད་ཅིང་། སྡེ་བ་འདི་ཐོག་མར་
བཙམ་བརྒྱུག་ (མ་ཐུ་ར་) ཏུ་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་ཡིན། བཀའ་བསྟུ་གཉིས་པ་མ་
བྱུང་གོང་གི་རྒྱབ་སྟོགས་པར་གཏོགས་པའི་དགེ་སྟོང་རྣམས་འདིའི་ལུས་སྤྲ་མ་
ཡིན་ཅིང་། བཀའ་བསྟུ་གཉིས་པའི་རྗེས་ཅ་བའི་གནས་བརྟན་གྱི་སྡེ་ལས། གཙུ་
བོ་ཡུལ་ཨ་བརྟེར་གནས་ཤིང་། འཕགས་པ་ཉེ་བར་འཁོར་སྟོལ་འབྱེད་དུ་འདོད་
པའི་རྣམ་པར་སྡེ་སྡེ་སྤྲ་བའི་སྡེ་དང་། གཙུ་བོ་བཙམ་བརྒྱུག་ཏུ་གནས་པའི་སྟོན་
གྱི་གནས་བརྟན་གྱི་སྡེ་གཉིས་སུ་གྱེས། སྤྲ་མ་འདི་སྤྲ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྲར་
བྱུང་བ་ཡིན། སྟོན་གྱི་གནས་བརྟན་གྱི་སྡེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྤྲ་པའི་མེད་མ་བྱོན་
གོང་དུ་བཙམ་བརྒྱུག་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱབ་སྟོགས་སུ་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་
ཤིང་། སྡེ་བ་འདིའི་སྤྲ་རབས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ནི་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་དང་། ཉེར་སྤྲས་
ལྟ་བུ་ཡིན་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་རབས་སྟོབ་གཉེར་མཛད་ཅིང་དམ་ཆོས་

སྤེལ་བར་གྲགས། ཆོས་རྒྱལ་ཕྱང་ན་མེད་པའི་དུས་བཙུག་བརྒྱུ་གི་དགོ་
འདུན་ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོ། ཉེར་སྤྲས་ལ་རྒྱལ་པོས་བཀྱར་བཅོས་ཆེན་པོ་བྱས་
ཤིང་། གཞན་ཡང་སྤྱི་རབས་པའི་སློབ་དཔོན་ཉི་མ་གྱུར་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཕྱང་ན་
མེད་ཀྱིས་ཁ་ཆར་མངགས་ཏེ། དུམ་དེར་བསྟན་པ་ཐོག་མར་སྤེལ་བའི་བྱེད་
པོར་གྱུར། གོང་སློབ་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དེ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་སློབ་མ་ནམས་
ཀྱིས་སློབ་ཀྱི་གནས་བརྟན་པའི་སྤེལ་བ་རྒྱ་གར་རུབ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྤེལ། བཙུག་
བརྒྱུ་ནས་ཉིད་པའི་དུས་རབས་དང་པོའི་ནང་གི་སེང་གའི་མགོ་ཅན་ཀྱི་དོ་རིང་
ཐོག་སྐབས་དེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་དགོན་པ་དང་དགོ་འདུན་ཀྱི་སྤེལ་པ་ཆ་
དང་རྒྱ་ལོར་བུལ་བའི་སྐོར་དང་། ད་དུང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་དར་བའི་སྤེལ་གནས་
ནི་དེར་དུས་ཀྱི་ཨ་མ་ལྷ་ན་སི་ཐན་ཀྱི་ས་གནས་ཇ་ལ་ལ་རྩ་ད་(ཐང་སན་ལམ་
ཡིག་ཏུ་ན་ག་ར་ཏ་ར་ཞེས་འབོད།)ཡིན་པར་བཤད་ཡོད། གྲུ་ཏུ་རྒྱལ་རབས་
ཀྱི་ཁ་རྒྱུ་འཛིན་སྐད་དུ་བྲིས་པའི་ཡི་གེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་ནི་དེར་
དུས་ཀྱི་པ་ཀེ་སི་ཐན་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་པན་ཇབ་ཀྱི་རུབ་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དང་།
སིན་རྩའི་ས་ཁུལ་དུ་ཐོག་མར་དར་ཚུལ་བཤད་ཡོད་ཅིང་། གོང་གསལ་གནས་

རྩེ་གི་བདེན་དབང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་སྟེ་པ་ནི་དུས་
རབས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་གྲ་གར་གི་རྒྱལ་བྱ་ཕྱོགས་སུ་དར་གྱིས་ཆེན་པོ་
བྱུང་ཡོད་པ་མཆོན་ཐུབ། སྐབས་དེར་གནས་བརྟེན་པའི་སྟེར་བསྟན་བཙུག་སྟེ་
ཆོག་གི་བྱུང་བའི་མོད། གཙོ་བོ་མདོ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་གི་བཤད་པ་རྩེ་འདོན་བྱེད་
ཅིང་། ལྟ་བུ་གི་སྟེ་ལ་དར་བཞེན་པའི་སྐར་ཡིན། ཆོས་གི་ཕྱང་པོ་དང་། སྟེད་
པའི་རྣམ་གྲངས། ལྟ་རི་བྱའི་མདོན་པ་སོགས་གི་བསྟན་བཙུག་རྣམས་དེ་དུས་
སུ་བྱུང་བར་གྲགས། སྟེ་གི་གནས་བརྟེན་གི་སྟེ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྟེ་བའི་
སྟེ་གཉིས་ཀའི་འབྱུང་ཁུངས་གནས་བརྟེན་པའི་སྟེ་པ་ཡིན་པར་འདོད་མོད།
འདས་མ་འོངས་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གི་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པས་དེ་དུས་
ནས་པན་ཚུན་ཁ་གཏད་དུ་གྱུར་བའི་

མདོན་པ་སྟེ་བདུན་གི་སྐབས། གནས་ལུལ་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་སྟེ་གི་
གནས་བརྟེན་གི་སྟེ་ལུགས་གཉིས་སུ་གྱེས་ཏེ། བཙུག་བརྒྱུ་དུ་ཡོད་པའི་དགོ་
འདུན་རྣམས་གིས་ཆོས་གི་ཕྱང་པོ་དང་། སྟེད་པའི་རྣམ་གྲངས། གདགས་པའི་
བསྟན་བཙུག་ཏེ་མདོན་པ་སྟེ་གསུམ་གཙོ་བོར་འདོད་པ་དང་། སྟེ་པ་འདི་བྱིས་

ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱེས་གནས་གྲུང་བ་ཡིན། ཅིག་ཤོས་གྲོ་ཤེས་ཡོད་པའི་འདུས་
སྡེ་ནམས་ཀྱིས་ནམ་པར་བྱེ་སྡེ་སྤྲོ་བ་ལྟར། ལྷ་རིའི་བྱའི་མཛོན་བ་གཙོ་བོར་
འཛིན་པས་གནས་མ་བྱའི་སྡེ་པའི་ལུས་སྤྲོ་མར་གྲུང། ད་ལྟ་དཔེ་རྒྱན་ཆད་པའི་
བསྟན་བཙུགས་འགའ་ཡང་དེ་དུས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉེར་སྐྱེས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་རིགས་པའི་མིག་ཅེས་པའི་བསྟན་བཙུགས་ལྟ་བུའོ། །སྤྲོ་བས་ཀྱི་
བསྟན་བཙུགས་འདི་དག་ཁས་ལེན་མཁན་ལ། ཕྱིས་མཛོན་བ་སྤྲོ་བས་བ་ཞེས་
འབོད།

ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱབས།

སྟོན་བ་ཐུང་ལས་འདས་ནས་ལོ་སུམ་བརྒྱའི་འགོར། (ཁ་ཅིག་ལོ་ལྔ་བརྒྱའི་
དཀྱིལ་དུ་ཡིན་པར་འདོད།) ཀླ་རྩ་ཡ་ནའི་བྱས་ཆོས་མཛོན་བ་ཡེ་ཤེས་ལ་
འཇུག་བ་མཛད། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་བ་ཆེན་པོར་སྐྱབས་དེར་ཁོང་ཚུ་བོ་གསྐྱའི་
ཚུ་རྒྱད་ཀྱི་ས་ཆ་ག་གོ་མོ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་པ་བཤད་ཅིང་། བཤད་སྒྲོལ་
གཞན་ཞིག་ལ་རྒྱ་གར་གི་རྩལ་བྱ་ཕྱོགས་སུ་མཛད་ཟེར། ཁོང་གིས་ཐམས་
ཅད་ཡོད་སྐྱེས་ལུགས་ཀྱི་བཞེད་བ་བཙུགས་ཤིང་ཆ་ཆ་བར་མཛད་ནས། སྟོན་

གྱི་མདོ་སྤེའི་བཤད་པ་རྣམས་དོར་ཏེ་གཞུང་དོན་དངོས་ལ་ཐད་ཀར་འགྲེལ་
བཤད་མཛད། བསྟན་བཅོས་དེའི་ནང་མདོན་པ་སྤྲ་རབས་པའི་བཤད་ཚུལ་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལེགས་སྒྲིག་མཛད་པར་མ་ཐད། སྐབས་དེར་བྱང་བའི་གྲུབ་
མཐའ་གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་གསར་པ་མང་པོ་ཡང་སྤངས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་བཤད་ཚུལ་གསར་གཏོད་མཛད་པ་དེ་ཉིད། རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་
ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱིའི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་གྱུར། གཞུང་རང་ཡོད་
པའི་སྟོན་གྱི་གནས་བརྟན་པའི་དགེ་འདུན་ཁ་ཅིག་གིས། ལུགས་སྤྲ་མའི་ཕྱོགས་
བརྒྱུད་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཁས་མ་སྤངས་པར། གངས་རིར་གནས་སྟོན་
པས་གངས་གྱི་རི་བོའི་སྤེ་བ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས། ཀློག་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་སྟོན་
གྱི་གནས་བརྟན་པའི་འདུས་སྤེ་རྣམས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་བཞེད་ཚུལ་
པལ་མོ་ཆེ་ཁས་ལེན་མོད། སྤྲ་གྱི་འདོད་ཚུལ་འགའ་ཞིག་མ་དོར་བས་གནས་
མ་བུའི་སྤེ་བ་ཞེས་པར་གྱུར། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་གཞུང་རིེ་
མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་སྤྲ་གྱི་མདོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་པོ་བཅོས་ཤིང་།
ཆོས་ལུང་བསྟན་བཅོས་ (འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་) ཞེས་པ་ཁ་སྟོན་དང་། ཁམས་

གི་ཆོགས་ཀྱང་བསྐྱེད་བྱས། བཙུན་པ་ལྟ་སྦྱོང་གིས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་བྱང་
སྤྱོད་ས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོགས་མཛད་ཅིང་། དེའི་ནང་ཐོག་མར་རྣམ་པར་སྤྱོད་
སྤྱོད་ཀྱི་ལུགས་ནི་སངས་རྒྱུ་གི་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་
དང་། རང་ཉིད་སྤྱོད་ཉིད་སྤྱོད་པར་ཁས་སྒྲུངས་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
རྣམས་ལ་དགག་བཞག་མཛད་པས་སྤྱོད་པ་པན་ཚུན་གྱི་བཞེད་མཆོམས་ཆེས་
གསལ་དུ་སོང་། དེ་ལྟར་སྤྱོད་གྱི་བསྐྱེད་བཅོས་གསུམ་དང་། གསལ་དུ་བྱུང་བའི་
བསྐྱེད་བཅོས་བཞི་སྟེ། མདོན་པ་སྤྱོད་བདུན་དུ་གྲགས་པའི་ཡན་ལག་ཆ་ཆང་བ་
བྱུང་ནས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཚུགས། སྐབས་དེར་
བསྐྱེད་བཅོས་གཞན་དུག་པོ་དེར་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་ཤན་ཐེབས་ཀྱང་། སྤྱོད་
ཡོངས་ནས་རང་རང་གི་ལུགས་སོ་སོར་དར་བས། པན་ཚུན་ལ་མཆོག་དམན་
གྱི་བྱང་པར་སྤྱོད་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཁོ་ན་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་བའི་
སྤྱོད་ཡང་དར་རྒྱ་ཡོད། སྤྱོད་ལོའི་སྤྱོད་གྱི་དུས་རབས་གསུམ་པར་མོའི་རྒྱལ་
རབས་གྱི་རྒྱལ་ཐོག་དུག་པ་ཤུ་ལེ་ཤུ་གས་ཡུལ་དབུས་སྤྱོད་པ་འཛིགས་
པར་བྱས་པའི་རྗེས། རྒྱ་གར་གྱི་ལུང་བྱང་ནི་རྒྱལ་བསྐྱེད་དར་བའི་སྤྱོད་གནས་སྤྱོད་

གྲུར་ཅིང་། རྩོགས་དེར་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་སྤངས་པའི་སྒོལ་ཤིན་ཏུ་དང་།
དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བཙུན་པ་ཆོས་སྒྲོབ་དང་། ལྷ་སྒྲིད། དབྱིག་བཤེས། སངས་
རྒྱལ་དབྱངས་ཏེ་བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བའི་བཙུན་པ་བཞིར་གྲགས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་
ནོ། །

ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་
མཆོད་ཉིད་དང་། ཆོག་དོན་ཀྱི་བཤའ་པ་རྣམས་སྤྲ་ཞིབ་ཏུ་བཀྲལ་ནས། ཡན་
ལག་ཀྱང་མང་དུ་གྱིས་ཏེ། དཔེར་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཁ་ཏྲོན་ཏུ་བྱས་པའི་
དཔེ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁོག་འདྲ་ཡང་། ཆོག་ལ་འཕྲི་
སྒོན་བྱུང་སྟེ། མི་སྒོལ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོ་ལ་དཔེ་ལྷ་ཅམ་བྱུང་བས་ཚོད་
གཞི་ཅན་དུ་གྱུར། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
ཡོད་སྤྲིའི་ནང་དུ་བཞེད་ཚུལ་གཞན་དག་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། བཙུན་པ་ཆོས་སྒྲོབ་དང་།
ལྷ་སྒྲིད། ཅི་བས་ལོགས། ཏྲ་དབྱངས། གཞོན་ཀུ་ལེན་སོགས་ནི་དཔེ་སྟོན་པའི་
གྲངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། དེ་དག་གིས་སྒོན་ཀྱི་མདོ་སྤེའི་བཤའ་རྒྱན་བཟུང་སྟེ།
མདོ་སྤེའི་སྤེ་སྒོད་ཀྱི་བཤའ་པ་དང་དར་རྒྱས་གཙོ་བོར་མཛད་པས་དེ་ནི་མདོ་སྤེ་

པའི་གྲུབ་མཐའི་ལུས་སྒྲ་མ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་བཞིན་དཔེ་སྟོན་པར་གྲགས་
པའི་འཕོ་བར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དར་བའི་འགོ་ཡང་ཚུགས། འོན་ཀྱང་སྐབས་
དེར་ལུགས་དེ་ཀྱན་ཡོད་སྤྱིའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ལས་གྲུབ་མཐའ་རང་མཆོན་
པར་གྱུར་མེད།

ཁྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས།

ཁྱེ་གར་ནུབ་བྱང་དུ་ཁྱེ་པོ་སྤྲིག་ཅན་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་བསྟུབས་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་འདས་པའི་རྗེས། ཀྱུ་ཕྱ་ཐུ་
ཁྱེ་རབས་ཀྱི་ཁྱེ་པོ་ཀ་ནི་ཤྱ་དང་པོའི་དུས། ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
བཞེད་པ་གཅིག་གྱུར་འབྱུང་བའི་སྐད་དུ། ཁྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་བསྟུ་སྤྲིག་
མཛད་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་འདི་བྱང་བའི་དུས་ཆོད་ལ་བྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་
འདོད་པ་མི་མཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་ཉེ་རབས་ཀྱི་འཇར་པན་གྱི་མཁས་པ་ཁི་ལུ་
ལ་ཐའེ་ཁང་དང་། ཁྱེ་སྟོབ་དཔོན་ཡིང་རྩན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་ཁྱེ་པོ་
ཀ་ནི་ཤྱའི་རྗེས། མགོན་པོ་སྤྱོད་མ་བྱོན་པའི་གོང་དུ་ (པལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠
ལས་མས།) བསྟུ་བསྟུགས་ཟིན་ཅིང་། ད་དུང་དེ་ལ་དཔེ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་

པར་འདོད་དོ། །ཁྱེ་བཤད་དུ་ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་ཚུལ་ལྟར་ན།
སྡེ་བ་འདི་ནི་སྤར་ལྷ་ཆེན་པོའི་གཞི་ལྗེའི་འདོད་ཚུལ་ལ་མ་རངས་པས། མ་ག་རྩ་
ནས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་གནས་སྤོས་ཏེ། གཏང་རབས་ལྷ་ཡིས་བསྟན་པ་གཏང་
ཚུལ་གྱིས་རང་གི་ལུགས་ཁུངས་བཙུན་དུ་སྐྱབས་ནས། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་གཅིག་པར་འདོད་པ་མ་ཟད། ཁ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་དུ་
བཤད་པའི་དཔེ་ཁོ་ན་དག་པ་ལས། གཞན་རྣམས་མ་དག་པར་འདོད། ཁ་ཆེའི་
ཡུལ་གྱི་རྩ་བའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ནི། མངོན་པ་ཡེ་ཤེས་
ལ་འཇུག་པའི་བརྗོད་བྱ་སྤྲོད་པོར་བྱས་ཏེ། འདོད་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་རྣམས་ལ་
བཀལ་ཞིང་བརྟག་པར་མཛད་ཡོད། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་བརྗོད་བྱ་གཏན་ལ་
འབབས་པའི་ཆེ་བཙུན་པ་བཞི་ཆད་མར་བཟུང་ཞིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་
དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་ནི་དག་ཅིང་དབང་བཙན་པར་བྱེད། འདོད་ཚུལ་
གཞན་རྣམས་ནི་དབྱེད་གཞི་ཙམ་དུ་བཟུང་ནས། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལུས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་དང་། བསྟན་བཅོས་གཞན་དུག་པོ་ཡན་ལག་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་
ངོས་བཟུང་སྟེ། ལུས་གཅིག་དང་ཡན་ལག་དུག་གི་འགྲོ་ཚུལ་གསར་དུ་བྱང་

ཞིང་། ཡན་ལག་དྲུག་པོའི་ནང་གི་བརྗོད་བྱ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་མི་མ་སྐྱུན་
པ་རྣམས་བཅོས་པ་འཇུག། གསར་དུ་འགྲེལ་བ་འཇུག། ཡང་ན་ཐད་ཀར་བྱེད་དུ་
བསད་དེ། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་སྤྱོད་གས་ཐམས་ཅད་ནས་གཙོ་བོར་བྱེད་དོ། །བྱེ་
བཤའ་དུ་བསྐྱ་བ་པོ་རང་ཉིད་ལ་རིགས་པའི་ཚུལ་དང་མ་སྐྱུན་པ་ཞེས་བོས་ནས།
བསྐྱུན་བཅོས་ཉིད་པའི་བཞེད་རྒྱུན་འཛིན་པ། དཔེར་ན་ལྷ་རིའི་བྱའི་མངོན་པའི་
རྗེས་འབྲང་གནས་མ་བྱའི་སྡེ་བ་ལ་མངོན་པ་སྤྱ་རབས་པ་ཞེས་སྒྲོས་ནས། དེ་
དག་གི་ལུགས་དག་གི་ཅིང་། གཞན་ཡང་རྣམས་པར་བྱེ་སྡེ་སྤྱ་བ་དང་། སལ་ཆེན་
སྡེ་པའི་ལྷ་བ་ཡང་བཀག། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་
ཤིང་། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་དཔེར་ན།
རྒྱབ་སྤྱོད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་དང་། གཞུང་རིའི་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་
དང་། ཡུལ་གཞན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་དང་། དཔེ་སྟོན་པ་དང་། མདོ་སྡེ་བ་
སོགས་ཁ་ཅིག་སོ་སོའི་འདོད་པ་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་ནས། རེ་རེ་བཞེན་དག་གི་པ་
མཛད་དེ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་དོན་གྱི་སྤྱི་ལམ་ཤིན་ཏུ་བཅའ་པར་
བྱས་ཤིང་། ཁ་ཆའི་ཡོད་སྤྱ་རྣམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤའ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུན་གྱིས་བྱེ་

བྲག་སྤྱོད་བཞེས་པའི་མཆོན་ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཡོད་སྤྱིའི་བཤའ་
སྤོལ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཁ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤའ་པ་མི་འདོད་པའི་རྒྱལ་
ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བདུད་ཅིའི་རོ་དང་། མཛོན་པའི་
སྤྱིང་པོ་དང་། འབྲེས་པའི་སེམས་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་དར་ཞིང་།
ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱིའི་ནང་སྤར་ཡོད་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས། བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤའ་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་དང་མི་མཐུན་པའི་དགག་པ་མཛད་པའི་རྒྱུན་ལས་
མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གནས་གྱུར་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱོད་ལས་སོ་སོར་བྱེས་
སོ། །

ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤའ་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱིའི་སྡེ་པ་དར་རྒྱས་ཆེ་ཞོས་སྐབས་
བྱུང་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཅིང་། སྐབས་དེར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱོད་དང་། མདོ་
སྡེ་པ་ཚུད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དམ་ཉི་ཤུ་བྱུང་།
དེ་མིན་མཆོན་མི་གསལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་། ལྷག་པར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་བསྟན་བཅོས་དར་རྒྱས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པས། གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་ཀྱི་དགག་

བཞག་རྒྱ་ཆེར་དར་ཞིང་། མགོན་པོ་སྤྱུ་སྤྱུབ་གྱིས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དུ་ཐམས་ཅད་
ཡོད་སྤྱི་འདོད་པ་དུ་མ་ལ་དགག་པ་མཛད་ཡོད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་མངོན་པ་མཛོད་དུ་བྱེ་བྲག་བཤའ་པ་ཆེན་མོའི་བཞེད་པ་སྤྱོད་གས་
བསྐྱས་མཛད་ནའང་། དངོས་དང་བརྒྱད་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་ལྟ་བ་བཟུང་སྟེ་
དགག་པ་ཡང་མཛད་ཡོད། ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་འདུས་བཟང་གིས་ཆོས་མངོན་
རིགས་པ་ཡང་དག་གི་རྗེས་འབྲང་སྤྱུ་འདོད་པ་སྤྱུ་ར་བ་མཛད་མོད། བཤའ་
སློལ་གསར་པ་མ་བྱུང་ཞིང་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱི་ལྟ་གྲུབ་གྱི་གསོན་ཤྱགས་རིམ་
གྱིས་ཉམས། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དག་བྱུང་རྗེས། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱི་
སྡེ་པ་ཡང་ཉམས་དམས་སྤྱི་བྱིན་ཏེ། སློལ་རྒྱན་སློལ་བ་ཅམ་གཙོ་བོར་མཛད་
ཅིང་། མཐར་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་ནག་ཡུལ་དུ་བྱུང་ཚུལ།

རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་དར་བའི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱི་བསྟན་བཙུག་ཅི་ཉན་ཤར་
མའི་ཨན་མི་ཀོའོ་ཡིས་བསྐྱར་བའི་མངོན་པ་འགྲོ་བའི་རྣམ་གངས་དང་། ཆོའོ་མི་
རྒྱལ་རབས་སྐབས་བསྐྱར་བའི་ཆོས་མངོན་བདུད་ཅིའི་རོ་ཡི་བསྟན་བཙུག་

དང་། ཅིང་རྒྱལ་མའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྤྱང་གིས་བསྐྱར་བའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་མདོ་
སོགས་ཡིན། བརྒྱད་རིམ་ལྡན་བའི་སློན་ནས་བསྐྱར་བ་ནི་ཅིང་ཤར་མ་དང་།
རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་བྱང་ཞིང་། སརྒྱ་དེ་བ་དང་སངས་
རྒྱས་བླ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་ཆོས་མངོན་བ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་།
སརྒྱ་དེ་བས་བསྐྱར་བའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅ་པོ་བཅུ་དྲུག་པ། བུཅུ་ཏུ་ར་
དང་ཀྱ་སྤ་ར་རི་བས་བསྐྱར་བའི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲི་བའི་འདུལ་བ་དང་།
བུཅུ་བཅ་དང་ཏའོ་ཐའི་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་ཆོས་མངོན་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཐོག་མར་བཅ་པོ་བརྒྱ་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་བཅ་པོ་དྲུག་ཅུ་ལས་
ལྷག་མེད། ཅིང་ཤར་མའི་སརྒྱ་དེ་བ་དང་ཏའོ་ཡོན་གྱིས་བསྐྱར་བའི་ཆོས་མངོན་
ཡང་དག་ལྡན་པའི་སྤྱིང་པོ་དང་། བྱིས་སྟོ་བྱང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་གྱུ་ཁ་ལྟ་བུ་
དང་། བོ་རྟེ་ཡ་ཙ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་མངོན་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ལི་ཁུ་
སྤང་གི་དུས་སརྒྱ་བཅ་སོགས་ནས་མངོན་བ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བྱང་
སྟོགས་སུ་སློབ་དཔོན་ན་རེན་བ་ཡ་ཤ་སས་ཆོས་མངོན་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱར་བར་
མཛད། སྟོ་བྱང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་འདུལ་བ་ལྷང་སྟེ་

བཅུ་པ་འབྲི་ཚུའི་སྟོ་རྒྱུད་དུ་དར་ཞིང་། སྐབས་དེར་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་
སྟེ་བསྟན་བཅོས་ལ་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་པའི་སྟོལ་རྒྱ་ཆེར་དར་བས་མངོན་པའི་
གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པའང་བྱུང་། ལིའང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་
ལ་མཁས་གྲགས་ཆེ་བ་རྩའི་ཅི་དང་། དེའི་སྟོབ་མ་སང་མིང་དང་། ལྷ་ཡུན། དེ་
དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱོན་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་མངོན་པའི་མཁས་པ་རྩའི་སྤང་
དང་། གི་ཉན་གཉིས་སྟན་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ཕྱིས་མངོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་ལུགས་
ཀྱང་དེར་བརྟེན་བ་ཡིན་ནོ། ། ཐང་གི་སྟེ་སྟོན་གསུམ་པ་བྱང་ཅང་གིས་ཡེ་ཤེས་
ལ་འཇུག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་བཅས་པའི་ཉིས་བརྒྱ་པ། རབ་ཏུ་
བྱེད་པའི་གཞི་བཅས་གསར་དུ་བསྐྱར་ཅིང་། ད་དུང་ཡོད་སྟེ་ལྷ་རབས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། སྤྱད་པའི་རྣམ་གྲངས། ཁམས་ཀྱི་ཆོགས།
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། ཕྱི་རབས་སུ་བྱུང་བའི་ཅོད་བརྒྱུག་གི་བསྟན་བཅོས་
ཆོས་མངོན་རིག་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་
ལུགས་གསལ་བའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་དང་། འཇུག་སྟོའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་
མངོན་པ་ལ་འཇུག་པ་བཅས་བསྐྱར་བར་མངོན་པས། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་

ལྷགས་ཀྱི་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་བསྟན་བཅོས་པལ་ཆེར་ཆ་ཆང་བ་རྒྱ་བརྒྱད་
ནང་བསྟན་གྱི་ཕྱེ་སྟོད་གསུམ་དུ་བཞུགས་ཤིང་། སྟོབ་དཔོན་དོན་དག་པས་ཀྱང་
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་འདུལ་བ་རྒྱུ་རྒྱུ་དུ་བསྐྱར་ཡོད་དོ། །འོད་
ཡུལ་དུ་རི་ལྷར་དར་བའི་ཚུལ་ནི་པར་ཐེངས་རྗེས་མའི་སྐབས་སུ་འབྲི་བར་
སྟོལ། །

གྲུབ་མཐའ་དྲགས་བརྒྱད་མངོས་རྒྱུ།

མདོ་སྤེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་བྱང་བ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་དབང་ཀམས་པ་བཙུ་བདུན་པ་མཆོག།

སིང་ལའི་སྒྲིང་ཐུན་ལོ་རྒྱུས་སུ་འཕོ་བར་སྤྱོད་པའི་སྤྲེའི་མདོ་སྤྲེའི་གྲུབ་མཐའི་
ལུས་སྤྲེའི་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ཤུ་རི་བྱས་
འིས་པའི་མདོ་ལས་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཐང་གི་
སྤྲེའི་སྤྲོད་གསུམ་པ་རྒྱུ་ཅང་གིས་འཕོ་བར་སྤྱོད་པའི་སྤྲེའི་མདོ་སྤྲེའི་དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་བཞེད། དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་
ལུགས་བྱེ་བྲག་བཞོད་པའི་འཁོར་ལོ་ལྟར་ན། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱོད་དར་ནས་ལོ་
སུམ་བརྒྱའི་རྗེས། དཔེ་སྟོན་པའི་ནང་དུ་སྤྱོད་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་འཕོ་བར་
སྤྱོད་པའི་སྤྲེའི་སྤྲོལ་བཅུགས། སྤྱོད་དཔོན་འདིའི་བསྟན་བཅོས་ད་ལྟ་མི་བཞུགས་
ཀྱང་། འདོད་པ་གཙོ་བོ་ཡིད་ཤེས་སྤྲོ་མོ་ནི་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་དུས་གསུམ་དུ་
རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་འཕོ་བར་འདོད་པས། འཕོ་བར་སྤྱོད་པའི་སྤྲེའི་ཞེས་གྲགས་
སོ། །ཡིད་ཤེས་དེ་ལ་ཕྱང་པོ་གཞན་བཞི་དང་བཅས་ཀྱང་། ཐ་བའི་ཕྱིར་བརྟག་
པར་དཀའ་བར་འདོད། འཕོ་བར་སྤྱོད་པའི་སྤྲེའི་དར་བཞིན་པའི་ཆོ། ཐམས་ཅད་
ཡོད་སྤྱོད་ནང་ཐན་ཚུན་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ཆེན་མོ་
གཉིས་གཙོ་གང་ཆེད་ཅོད་པ་བྱུང་ཞིང་། ཁ་ཆེད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་

བཙུག་དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་དག་ཏུ་བཞེད་ཅིང་། གནས་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་མཁས་
པ་རྣམས་གྱིས་དེ་ཙམ་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་བསྟན་
བཙུག་ལ་དགག་པ་ཆེན་པོ་བྱས་ཤིང་། མདོ་སྡེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཡོད་སྟེ་བ་
དག་དང་། འཕོ་བར་སྟེ་བའི་སྡེ་དག་ཟུང་དུ་སྟེལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་བའི་གྲུབ་མཐའི་ས་
བོན་རིམ་གྱིས་བྱུང་ངོ་། །

སྟོབ་དཔོན་གཞོན་ཀུ་ལེན་གྱི་དུས། (ཀུ་མ་ར་ལ་བླ། སྟེ་ལོ་ ༡༣༠ རྗེས་སུ་
འབྱུངས།) གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྟོལ་དངོས་སུ་བྱེ་ཞིང་། སྟོབ་དཔོན་འདི་ཉིད་
ཐོག་མར་ཡོད་སྟེའི་སྡེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་མོད། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་། བྱེ་
བྲག་ཏུ་བཞུགས་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་གཙོ་ཆེར་མི་འདྲིན་པས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་
ལས་དཔེ་སྟོན་པའི་གྲངས་སུ་འབྲེན་ནོ། །

ཐང་གི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་པའི་ལམ་ཡིག་ (བམ་པོ་བརྩ་གཉིས་པ་) ལས། "དེ་
ནས་རྒྱལ་པོ་པོ་བྲང་གི་བྲང་ཤར་ཕྱོགས་སུ་སློལ། དེའི་པོ་བྲང་རྩིང་པ་སློབ་
དཔོན་གཞོན་རུ་ལེན་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་དོན་དུ་ཕུལ། གཙུག་
ལག་ཁང་གི་ཐེམ་སྐྱས་དང་བ་གམ་མཐོ་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་ལ། སྐྱབ་བརྟན་རྣམས་ཀྱི་
བཀོད་པ་ཤིན་ཏུ་མངེས། སློབ་དཔོན་ནི་ཡུལ་ཏཱ་ལྷི་ལ་ནས་བྱང་བ་ཡིན་ཅིང་།
ཆུང་དུ་ནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སང་ཅིང་། གཞོན་རུའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་
བྱང་སྟེ་གཞུང་ཕུགས་ཆེན་པོ་དག་ཞིབ་ཏུ་གསན་ནས། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་རབ་
ཏུ་སློ། ཉིན་རེར་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཁྲི་ཕྲག་གསུམ་དང་ཉིས་སྟོང་ཁ་ཉོན་དུ་
བྱེད་ཅིང་། ཤོ་ལོ་ཀ་ཁྲི་ཕྲག་གསུམ་དང་ཉིས་སྟོང་སྟོག་ཅིང་འབྲི་བར་རུས།
དེས་ན་དུས་དེའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་རྒྱན་དུ་གྱུར་ནས་སྟོན་པའི་
གྲགས་པ་འཛིག་རྟེན་དུ་གསལ་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་སྐྱབ་ཅིང་། ལྷ་བ་ངན་
པའི་ཆོགས་འཛོམས་པ། རྣམ་བཤད་ཡང་དག་པ་ལེགས་པར་བསྟན་ནས། ཅི་
ཞིག་ངེས་ཀྱང་ལན་ལྡོན་མི་རུས་པ་མེད། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་ལྗེའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་ཅིང་། ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་

ཀྱང་བརྩ་སྤྱག་ལག་ལོངས་པ་བྱབ་བཟུང་གིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་སྦྱངས་
བཅོན་མི་བྱེད་མཁན་ནི་མེད་དོ། །

འདི་ཉིད་མདོ་སྡེ་བའི་སློལ་འབྱེད་ཡིན་ཅིང་། དེའི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཤར་
ཕྱོགས་སུ་ཏྲ་དབྱངས། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཕགས་པ་ལྷ། ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ལྷ་སྤྱུབ།
བྱང་ཕྱོགས་སུ་གཞོན་རུ་ལེན་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གསལ་བའི་ཉི་མ་བཞེ་ཞེས་གྲགས་
སོ། །དེའི་དབང་གིས་རྒྱལ་པོ་འདིས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ཏེ།
དམག་གི་དབྱང་དང་བཙས་ཏེ་ཡུལ་ཏུ་ཁྲིལ་འཛིགས་ཤིང་དངངས་པར་བྱས་ཏེ་
སློབ་དཔོན་བཙན་གྱིས་གདན་དྲངས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བཅེགས་ཏེ།
དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མོས་བའི་གནས་སུ་བྱས་པའོ། །" ཞེས་གསུངས་པ་
བཞིན་ནོ། །

དུས་ཕྱིས་སློབ་དཔོན་འདིས་དུས་གསུམ་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་དངོས་སུ་བཀག་
པས། ཡོད་སྤྱོད་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱེས་ཤིང་། དཔེ་ཡི་བྲེང་བ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་བརྩ་སྤྱག་ཏུ་ལོངས་པ་མཛད། དཔེ་རྒྱན་ནི་ད་ལྟ་ཆད་ཅིང་མེད། མདོར་
ན་སློབ་དཔོན་འདི་ནི་མདོ་སྡེ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སློལ་འབྱེད་ཡིན་ནོ། །

སྟོབ་དཔོན་འདི་ལ་སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ་གཉིས་བཞུགས་ཤིང་། གཅིག་ནི་དབལ་
ལེན་དང་། གཅིག་ཤོས་ནི་འཕྲོག་བྱེད་གོ་ཆ་ (སེང་གེ་གོ་ཆ་) ཡིན་ནོ། །སྟོབ་
དཔོན་དབལ་ལེན་ (སྟི་ལོ་ ༣༠༠ ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་ཆེད་དཔག་བྱེད།)
གྲིས་མདོ་སྡེ་པའི་བཤད་མཛོད་ཅེས་པ་མཛད་ཅིང་། སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་
གིས་ཆོས་མངོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་སྟོབ་དཔོན་འདི་
ལ་གནས་བརྟན་ཞེས་བོས་ནས་དགག་གཞག་མཛད།

ཅིག་ཤོས་སྟོབ་དཔོན་འཕྲོག་བྱེད་གོ་ཆས་ (སེང་གེ་གོ་ཆ་) བདེན་པ་གྲུབ་པའི་
བསྟན་བཅོས་(འདི་སྟོབ་དཔོན་གཞོན་ནུའི་སྟོག་གིས་སྟི་ལོ་ ༩༡༩ ལོར་
བསྐྱུར།) བཅུ་མས། སྟོབ་དཔོན་འདིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལྟ་བ་
སྦྱངས་ཤིང་། གཞུང་དེར་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་ཡང་
བྲངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་དུ་མ་
བཤད་ཡོད། བསྟན་བཅོས་འདི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་གང་དུ་གཏོགས་
མིན་འདོད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་མོད། རྒྱ་ཡི་སྟའི་དང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་གི་
རྗེས་སུ་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཛོག་གོ།

སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་པ་མངོད་དུ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སྒྲུབ་
བར་གྲགས་མོད། མདོ་སྡེ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་མཆན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོབ་
དཔོན་འདུས་བཟང་གིས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་དུ་
མདོ་སྡེ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་སྒྲོབ་དཔོན་དཔལ་ལེན་ལ་དགག་
པ་རྒྱ་ཆེར་མངོད། དེ་རྗེས་མདོ་སྡེ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མངོད་པ་ཆེར་
མ་བྱུང་ངོ་། ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་དུ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་བཟུང་བར་འདོད་མོད། དེ་དག་མདོ་
སྡེ་པའི་རྣམ་གཞག་དང་མཐུན་མི་མཐུན་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
དབྱུང་པ་ཞིབ་མོ་བྱེད་དགོས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་
ལས་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་དང་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་
ལས། མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པ་བརྗོད་དགའ་སྟེ།
བདེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་རང་རིག་ལ་དགག་པ་མངོད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་
མཁས་པ་པལ་མོ་ཆེས་མདོ་སྡེ་པས་རང་རིག་ཁས་ལེན་པར་འདོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །མདོར་ན་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མཐའ་དག་

མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་བཞེད་པར་འཆད་དཀའ་ནའང་། ད་ལྟ་བཞུགས་པའི་མདོ་སྡེ་
པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་གིན་ཏུ་ཉེ་བའི་བསྟན་བཅས་ནི་འདི་ཁོ་ནའོ། །

ཐུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེན་འཁུར་བྱས་པ།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན།

ཐུ་གར་སྐད་དུ། ཉིང་ཤེ་ཀ་ཀྲ་རི་ཀྲ།
བོད་སྐད་དུ། ཐུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེན་འཁུར་བྱས་པ།
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཕྱག་འཆལ་ལོ། །
བདག་དང་ཆོས་སྤྱུ་ཉིར་འདོགས་པ། །
སྣ་ཆོགས་དག་ནི་གང་བྱང་བ། །
དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར། །
གྱུར་པ་དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །
རྣམ་པར་སྟོན་དང་ངར་སེམས་དང་། །
ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །
དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །

ནམ་སྒྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། །
དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །
ནམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་པ། །
རྟག་ཏུ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །
རིག་དང་འདྲ་ཤེས་སེམས་པར་ལྡན། །
དེ་ལ་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། །
དེ་ནི་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན། །
རིག་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞིན། །
དག་བཅོམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ། །
དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །
དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྲ། །
ནམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །
བསྐྱེབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། །

ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །

བདག་ཏུ་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་མོངས། །

བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་འདྲ་ཞེས་པ། །

གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་འོག་ཞན། །

རེག་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་བཅོམ་མེད། །

འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་ལ་མེད། །

འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་ནའང་མེད། །

འདི་ནི་གྲུར་པ་གཉིས་པའོ། །

གསུམ་པ་ཡུལ་རྣམ་དུག་པོ་ལ། །

དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་སྟེ། །

དག་དང་མི་དག་གཉི་ག་མིན། །

ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་བྱེ་བྲག་དེས། །

སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་བ་དང་། །

དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉི་ཉོན་མོངས། །

ཆོར་བ་གསུམ་དང་དེ་མཚུངས་ལྷན། །

དང་པོའི་རེག་ལ་སོགས་པ་དང་། །

འདུན་མོས་བླན་དང་བཅས་པ་དང་། །

ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོ་བྱེ་བྲག་དེས། །

དད་དང་ངོ་ཆ་ཁྲིལ་ཡོད་དང་། །

མ་ཆགས་ལ་སོགས་གསུམ་བཅོན་འགྲུས། །

ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་དང་བག་ཡོད་བཅས། །

རྣམ་མི་འཆེ་དགེ་ཉོན་མོངས་ནི། །

འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་གཉི་ཐུག་དང་། །

ང་རྒྱལ་ལྟ་བ་ཐེ་ཆོམ་མོ། །

ཁྲོ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། །

འཆབ་དང་འཆིག་དང་ཐུག་དོག་དང་། །

སེར་སྒྲ་དང་ནི་སྦྱར་བཅས་དང་། །

གཡོ་རྒྱགས་རྣམ་འཆེ་ངོ་ཆ་མེད། །

ཁྱེལ་མེད་ཐུགས་དང་གློད་པ་དང་། །
མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་། །
བག་མེད་པ་དང་བརྗེད་ངས་དང་། །
རྣམ་གཡེང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་དང་། །
འགྲོད་དང་གཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །
རྟོག་པ་དང་ནི་དཔྱོད་པ་དང་། །
ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་རྣམ་གཉིས། །
ལྷ་རྣམས་ཅ་བའི་རྣམ་ཤེས་ལས། །
ཇི་ལྟའི་རྒྱུན་ལས་འབྱུང་བ་ནི། །
རྣམ་ཤེས་ལྟན་ཅིག་གམ་མ་ཡིན། །
ཅུ་ལ་རྒྱབས་རྣམས་ཇི་བཞིན་ནོ། །
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ནི། །
རྟོག་ཏུ་འདྲུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །

སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། །

ནམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པ་འདི། །

ནམ་ཏྟིག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིས་གང་། །

ནམ་བརྟགས་དེ་མེད་དེས་ན་འདི། །

ཐམས་ཅད་ནམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །

ནམ་ཤེས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། །

པན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ན། །

དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་འགྲོ། །

དེས་ན་ནམ་ཏྟིག་དེ་དེ་སྟེ། །

ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི། །

བག་ཆགས་བཅས་པས་སྒྲ་མ་ཡིས། །

ནམ་པར་སྒྲིན་པ་བད་ནས་གཞན། །

ནམ་སྒྲིན་སྟེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

ནམ་པར་ཏྟིག་པ་གང་གང་གིས། །

དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་བརྟགས་པ། །
དེ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡི། །
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ་མེད་དོ། །
གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །
རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་རྒྱན་ལས་བྱུང་། །
གྲུབ་ནི་དེ་ལ་སྤྲ་མ་པོ། །
རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། །
དེ་སྤྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །
གཞན་མིན་གཞན་མ་ཡིན་པའང་མིན། །
མི་རྟག་པ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །
དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་། །
ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །
དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །
དང་པོ་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི། །
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་པ་ཡང་། །
དེ་ནི་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས། །
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པའང་དེ། །
འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ། །
དུས་རྒྱུས་ཀྱན་ནའང་དེ་བཞིན་ཉིད། །
དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །
རི་སྤྱིད་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ལ། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། །
འཇིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ། །
དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྡོག་གོ། །
འདི་དག་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ཅེས། །

དེ་སྙམ་དུ་ནི་དམིགས་ནས་སྟ། །
ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་མདུན་འཛིག་ན། །
དེ་ནི་ཅམ་ལ་མི་གནས་སོ། །
ནམ་ཞིག་ཤེས་པས་དམིགས་པ་རྣམས། །
མི་དམིགས་དེ་ཡི་ཆེ་ན་ནི། །
རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ལ་གནས། །
གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འཛིན་མེད། །
དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། །
འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད། །
གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། །
གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པའོ། །
དེ་ཉིད་ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། །
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་དགོ་དང་བརྟན། །
དེ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་གྲོལ་སྟེ། །

ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྲ། །

སྤུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེ་ཏུར་བྲས་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྫོག་
མི་ཏ་དང་ལྷོ་ལེན་བ་པོ་རྟེ་དང་། ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ་བན་དེ་ཡེ་
ཤེས་སྡེས་བསྐྱར་ཞིང་ལྷས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །

སེམས་ཅམ་པའི་ལོ་རྒྱས།

སེམས་ཅམ་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའམ། རྣམ་རིག་པའམ།
སེམས་ཅམ་པ་ཞེས་པ་ནི་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ།
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་ཡ་གྲུལ་
གཅིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཡང་མེས་ནི་རྫོག་བཅུན་བྲམས་
མགོན་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་།
དབྱིག་གཉེན་གྱི་སྐབས་སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དངོས་

སྲུ་དབྱ་བརྟེས། སེམས་ཅམ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདིའང་།
སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཤུ་པའི་ཆོག་
ལེའུར་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། གཞུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་མང་གཞི་ཚུགས་པར་བྲགས།
འཕེལ་རིམ། སེམས་ཅམ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་འཕེལ་རིམ་ལ་
ཐོགས་མེད་སྟོན་གྱི་སེམས་ཅམ་དང་། སེམས་ཅམ་སྡེ་
རབས་པ། སེམས་ཅམ་སྟེ་རབས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་སྟེ་
ཆོག་ཅིང་།
སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་ལང་ཀར་
གཤེགས་པའི་མདོ་དང་། ས་བརྩ་པའི་མདོ། མདོ་སྡེ་དགོངས་
འབྲེལ་བཅས་ནི་སེམས་ཅམ་པའི་དཔེ་མཚོན་གྱི་གཞུང་
ལྷགས་ཡིན་ལ། གཞུང་ལྷགས་དེ་དག་ལས་བསྟན་པའི་
བརྗོད་གཞི་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་གྲུབ་
ཀྱི་གྲུབ་ཆའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཡིན། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་

སེམས་ཅམ། དེའི་ནང་ནས་ས་བརྩ་བའི་མདོ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་ཞིག་ཡིན་
ཅིང།

མདོ་དེའི་ནང་དུ་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་སེམས་ཅམ་མོ། །"

ཞེས་པའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཆིག་འདི་དང་། དེ་བཞིན་མདོ་
སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་
བཅས་ནི་སེམས་ཅམ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་མཆོན་བྱེད་གྱི་རང་
བཞིན་ཤྱགས་ཆར་ལྡན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཡིན། ལང་
ཀར་གཤེགས་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་ཀ་ཆ་ཆང་བ་བསྟན་
པའི་མདོ་སྡེ་ཤོས་ཡིན་ལ།

མདོ་དེར་རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་པ་ལ་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཞེས་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། དེར་དུས་གྱི་མཁས་པ་ཆོས་ཞིབ་
འཇུག་བྱས་པ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་པ་ཉོན་ཡིད་ནི་རྣམ་
ཤེས་བརྒྱད་པའི་རྗེས་སུ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་

འདོད་དེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་
འབྲུམ་གྱི་འགྲེལ་པར། གྲུན་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་
སྤྱ་བ་རྣམས་དགག་པའི་ཆོ། གལ་ཏེ་གྲུན་གཞི་ཁས་སྦངས་ན་
རྣམ་ཤེས་བདུན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འགྱུར་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པས། སྐབས་དེའི་གྲུན་གཞི་ཁས་
ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས། ད་དུང་རྣམ་ཤེས་བདུན་པ་ཁས་སྦངས་
མེད་པར་ཆོད་དཔག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ནང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོར་
ལ་ཆ་ཆང་བའི་འགྲེལ་བཤུད་མཛད་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིར་དེའི་
སྒྲོན་དུ་ཐེག་པ་ཆུང་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བཀའ་ལ་བྲང་ངེས་ཀྱི་དབྱེ་བའམ།
སྐབས་དེར་དགོངས་པ་དང་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་མིན་ཞེས་
པའི་སྒྲོ་ནས་མདོ་སྡེའི་བྱུང་པར་བྱེས་ཡོད་མོད། དང་དོན་དང་
ངེས་དོན་གྱི་དབྱེ་མཚམས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་

འོས་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འབྲེལ་ཡིན། སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་
གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དང་།
ནམ་ཤེས་བརྒྱད། མཆོན་ཉིད་གསུམ། རང་རིག་བཅས་རྒྱ་
རྒྱུན་བཞི་པོ་དེ་ནི་སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་
བའི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དུ་
བཞེད་ཚུལ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་ཞེས་པའི་གྲུབ་དོན་འདི་ནི།
ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ཁྲོད། གཞི་འཛིན་ས་འགའ་
ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་བའི་གྲུབ་དོན་ཞིག་སྟེ།

༡ རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས་ལས་འབྲོས་པ།

ས་བརྒྱ་པའི་མདོ་སོགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དུ་
གྲུབ་པར་གསུངས་པར་མ་ཟད། སེམས་ནི་ལས་ཀྱི་བྱེད་པོར་
གསུངས་ཡོད།

དེས་ན་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། རང་གི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་

ཐམས་ཅད་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཅིང་། ལས་དེ་ཡང་རྩ་བ་
སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས། གཞི་འཛིན་ས་
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་དུ་སྦྱ་བ་ནི།
གདོད་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་ཁྱོད་དུ་འང་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་
མཆན་གྱི་ཕྱང་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས། ལུ་མ་ཐུད་དར་སྤེལ་བྱུང་
བའི་བཞེད་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་ དང་།

མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱས་
པར་ཤེས་རྒྱས་ཏེ། མིང་གཟུགས་ཞེས་པའི་གཟུགས་ནི།
གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་གོ་བ་དང་། མིང་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཆོགས་རྒྱག་ལ་གོ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཡན་ལག་ནི་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་རྒྱག་ལས་ཡན་གར་དུ་
གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འདོད་དགོས་ཤིང་། ཆོགས་རྒྱག་ལས་ཡན་
གར་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་ཡོད་པ་སྤེལ་བ་བཙུག་བརྒྱད་

གྲེས་སྐྱབས་ནས་ཁས་ལེན་ཅིང་། དེང་སང་གནས་བརྟན་
བས་འདོད་པའི་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པའང་འདི་ལ་གོ་
བ་ཡིན་ནོ།། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་ལ་སྤྲིས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་སམ་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་
ཡིན་ནོ། །

༡ ཡུལ་རིག་པ་སྤྲོ་བའི་བཤའ་ཚུལ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་
ཞིག་ནི།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བཞེད་པ་སྤྲིས་དར་སྤེལ་བྱུང་བ་
ཞིག་སྟེ།

མདོ་དེར་སེམས་ཀྱིས་ཉམས་སྲུ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སེམས་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པས། མདོར་ན་བཞེད་ཚུལ་
འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་དུ་
གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་

མཐའི་རིགས་པ་གལ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ནི་
ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆ་ནས་དང་། ཅིག་མོས་ནི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་
ཆ་ནས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་ཀྱི་འཕེལ་རིམ།

༡ རྟོན་འབྲེལ་གྱི་བཞེད་ཚུལ།

རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་པའི་བཞེད་ཚུལ་འདི་ཡང་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་
ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་དང་།
མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཉིས་པན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། ཚོགས་དྲུག་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་
ཤིག་ཡོད་པ་ར་འཕྲོད་བྱས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །

༢ སྤྱ་བའི་ཤེས་པའི་འདོད་ཚུལ།

སྤྱར་སྡེ་པ་བཙོ་བརྒྱད་ལས་པལ་ཆེན་སྡེ་པའི་རྣམ་པར་སྡེ་སྡེ་
སྤྱ་བ་དང་།

མདོ་སྡེ་པའི་ལུས་སྡེ་མ་དབེ་སྟོན་པའི་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་
སེམས་ཅན་རྣམས་འཆི་འཕོ་བའི་ཆེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲུལ་
ཞིག་ཡོད་ཅིང་།

སྡེ་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་དྲུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཆ་སྤྲུལ་
མོ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད།

༣ བདག་འཇིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ།

གནས་མ་བྱའི་སྡེ་པ་བྱུང་བའི་རྗེས། གཟུགས་ཅན་དང་།
རྣམ་ཤེས་དྲུག་ལས་ཡན་གར་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་པར་ཡང་
ཡང་སྐྱེ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་།
སེམས་ཅན་པས་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་ཤེས་སྤྲུལ་མོ་དང་།
གནས་མ་བྱས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ལྟ་
གྲུབ་བྱང་སྤེལ་གྱིས། གྲུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ལུགས་
གསར་དུ་གཏོད་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡང་ཡང་སྲིད་
པར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་སྤྲུལ་མོ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་

གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པས། འདྲུག་ཤེས་དྲུག་ལས་གཞན་དུ་
གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་ཡོད་པ་གྲུབ་ཅིང་།
རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཆ་ཆང་བ་བྱུང་ངོ་། །

མཆན་ཉིད་གསུམ།

མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་བཞེད་ཚུལ་བསྟན་པའི་མདོ་སྒྲ་ཤོས་
ནི་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། མདོ་སྒྲ་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་
ཅིང་།

མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཚུལ་ནི། ཆོས་མངོན་
པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗང་བསྐྱ་བའི་ཚུལ་དང་།
དེ་བཞིན་ཆོས་མངོན་པར་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗང་ཆོས་ལ་བདེན་
རྒྱུན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་ཚུལ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོང་ཉིད་དམ།
དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་བཞེད་པ་རྒྱུན་འཛིན་
གྱིས་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཡོད། མཆན་
ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་དང་དུས་མཉམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་

གསུམ་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་བྲེས་
ཟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་སྟོང་ཚུལ་ལ་བརྟེན་
ནས་དེ་དག་སོ་སོའི་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་གསུམ་གྱི་བཤའ་ཚུལ་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནང་པན་
ཚུན་གྱིས་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ལ་དབྱུང་བ་བྱས་པ་ཞིག་
ལས། ཐེག་པ་ཆུང་དུ་ནམས་ལ་སྟན་འབྱིན་བྱས་པ་ཞིག་མིན་
ནོ། །

རིགས་པས་དབྱུང་ཆེའམ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྟོང་ཉིད་དུ་ལྟ་བའི་འདོད་པ་ཁས་ལེན་ཆོག་ཀྱང་། སྟོང་བ་
དངོས་སམ་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྐབས་སེམས་དང་གཟུགས་གྱི་
ཆོས་ནམས་ཡོད་པ་བསྐྱེད་ཏུ་མེད་པས། དེའི་སྟོང་ཉིད་གྱི་ཆ་
ཤེས་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། མདོ་དེ་
གཉིས་སུ་སྟོང་བ་དང་ཡོད་པའི་བྱུང་པར་དང་རོ་བོ་གསལ་

བར་བསྟན་ཡོད། རང་རིག ། རང་རིག་ཅེས་པ་འདི་མདོ་སྡེ་
ལྷུང་སྡེ་བཞི་ལས་ཡང་ཡང་བྱུང་ཞིང་། དེར་ནས་འབྱོར་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཉོགས་པ་ནི་རང་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་
གསུངས་ཞིང་། གྲེ་བྲག་བཤའ་མཛོད་དུ་གནས་མ་བུས་
འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དེས་སྤར་གྱི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་
བྱས་པར་བཤའ་བས། དེ་ནི་རང་རིག་འདོད་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་
ལུས་སྤྲ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཆོག ། ཐོགས་མེད་སྐྱུ་མཆེད་ཀྱི་
སྐབས།

རྒྱ་རྒྱུན་དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་
སྐྱུ་མ་འཁྲུངས་གོང་དུ་གཞི་ཅིའི་ཆ་ནས་ཡོད་ཅིང་། ཐོགས་
མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་ཙོམ་སྤྱི་དང་གྲེ་བྲག་ཐེག་
བསྐྱས་དང་། སེམས་ཙམ་ཉི་ཤུ་བ་དང་། སུམ་རྩ་བ་བཙས་
ཀྱིས་སྤར་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ནམས་ལ་སྤོམ་སྤྱིག་མཛད་དེ་སེམས་
ཙམ་སྤར་བས་པའི་སྤོམ་གཏོད། དབྱིག་གཉེན་རྗེས་ཀྱི་

སེམས་ཅམ། དབྱེག་གཉིན་གྱི་སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ་ཡོན་ཏན་སྟོ་
གྲོས་དང་། སྟོགས་སྒྲུང་གཉིས་ཡིན་ཅིང་། ཡོན་ཏན་སྟོ་གྲོས་
ལ་སྟོབ་མ་སྟོ་བཏན་དང་། སྟོགས་སྒྲུང་ལ་སྟོབ་མ་ཆོས་སྟོང་
བཅས་བྱུང་། སྟོབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ལས་སྤྲ་མ་ནི་སེམས་
ཅམ་སྤྲ་རབས་པ་དང་། སྟོ་མ་ནི་སེམས་ཅམ་སྟོ་རབས་པའི་
ལྷ་གྲུབ་སྟོ་བའི་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ནོ། །

༡ སྟོ་བཏན།

སེམས་ཅམ་སྤྲ་རབས་པས་མཆོན་ནིད་གསུམ་གྱི་བཤའ་བ་
བྱ་རྒྱ་གཙོ་གས་ཆེར་འཛིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་བ་
ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་ལས་བྲལ་བའི་
རང་རིག་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་དང་། གྲུན་གཞིའི་ངོ་བོ་དེ་མེད་
ཡིན་པ་ཅེས་ཏུ་བཏོན་ནས་བཤའ། འདི་དག་ནི་སྟོ་བཏན་ནམ།
ཡང་ན་སྟོ་བཏན་གྱི་བཞེད་རྒྱུན་འཛིན་པ་སྟོབ་དཔོན་ཡང་
དག་བདེན་པའི་བརྩམ་ཆོས་དང་བསྐྱར་ཡིག་དག་ཏུ་ཅེས་

འདོན་མཛད་ཡོད། དེས་ན་སེམས་ཅམ་སྒྲ་རབས་བས་གལ་
ཆེར་འཛིན་བའི་འདོད་ཚུལ་པལ་མོ་ཆེ་ནི་ལང་ཀར་གཤེགས་
བ་དང་། མདོ་སྒྲེ་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་བ་ཡིན་ཞེས་
བརྗོད་ཆོག་སྟེ། མདོ་སྒྲ་མར་ཀུན་གཞི་དེ་བཅས་དེ་མེད་གང་
ཡིན་གྱི་ཚུལ་དང་། མདོ་སྒྲེ་མར་མཆོན་ཉིད་གསུམ་ལ་རྒྱ་ཆེ་
གཏིང་ཟབ་གྱི་བཤད་བ་མཛད་ཡོད་པས་སོ། །

༡ ཆོས་སྦྱོང་།

སེམས་ཅམ་སྒྲ་རབས་བ་ལ་ལྟོས་ན།
སེམས་ཅམ་སྒྲེ་རབས་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་གྱི་
བཤད་བ་བྱ་རྒྱ་གལ་གནད་ཆེ་བར་འཛིན་ཅིང་། གཟུང་
འཛིན་གཉིས་ཀ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་ཡིན་མི་དགོས་ལ།
རང་རིག་གི་ཆ་ཅམ་དུ་མ་བཟད།
གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆ་གཉིས་ཀ་གལ་ཆེར་འཛིན་བ་དང་། ཀུན་
གཞི་ལ་དེ་བྲལ་གྱི་ངོ་བོ་མེད་ཅིང་། ཟག་མེད་དང་མཚུངས་

ལྷན་དུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་ཙམ་གྱིས་དྲི་བཅས་དྲི་མེད་གྱི་བྱད་པར་
འཛོག་དགོས་པར་འདོད།

སེམས་ཙམ་སྤྱི་རབས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་
ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ལ། འདི་
དག་གིས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་སྤྱི་ཆེད་མཁུག་གི་
བཞེད་པ་དང་། བྱད་པར་སེམས་ཙམ་སྤྱི་རྒྱ་ཆུ་པའི་ཆོག་
ལེ་ལུར་བྱས་པ་གཅིག་ས་ཆེར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་བཅས་དང་རྣམ་མེད། སྤྱིར་སྤྱི་རབས་གྱི་སེམས་ཙམ་པ་
རྣམས་ལ་རྣམ་མེད་གྱི་སེམས་ཙམ་(རྣམ་རྟུན་)པ་དང་། སྤྱི་
རབས་གྱི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་བཅས་གྱི་སེམས་
ཙམ་(རྣམ་བདེན་)པ་ཞེས་འབོད་ཅིང་།

མཆན་དེ་ལྟར་ཐོགས་དགོས་དོན་གཙོ་བོ་ནི། དེ་དག་གིས་
རྣམ་པའམ།

གཟུང་འཛིན་གྱི་ཆ་ལ་འདོད་པ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ་

བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཡིན། རྣམ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ས་མཆམས་ནི།
རྣམ་པ་གཞན་དབང་དུ་འདོད་མ་འདོད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། སྒོ་
བརྟེན་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཞན་དབང་མིན་པར་བཞེད་པ་དང་།
ཆོས་སྐྱོང་གིས་རྣམ་པ་གཞན་དབང་ཡིན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་
ནོ། །བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྤྲོ་བ་དང་རྣམ་རྟུན་པའི་བྱང་པར།
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དུ་མས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྤྲོ་བ་(དབུ་
མ་གཞན་སྙིང་པ་)སེམས་ཅམ་རྣམ་རྟུན་པ་ཡིན་ནེས་
གསུངས་མོད།
དེ་གཉིས་དབར་གནད་འགག་ཆེ་བའི་བྱང་པར་འགའ་ཡོད་
དེ།
བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྤྲོ་བས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
རྟུན་ལས་བྱང་བ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཅམ་རྣམ་རྟུན་
པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སྤྲོ་བས་
དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་བར་འདོད་

ཀྱང་། སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སྟོང་ཉིད་
ལ་གོ་བར་འདོད་པ་དང་།། བདེ་ག་ཞེགས་སྟོང་པོ་སྤྲ་བས་
གཞན་དབང་རང་སྟོང་དུ་འདོད་ལ། སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱན་
པས་ནི་གཞན་དབང་གཞན་སྟོང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་
ནོ། །ལྷགས་འདི་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཤིང་ཤིན་པ་ལ། དབྱས་
མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ནི་གནད་འགག་ཆེ་བའི་བརྩམ་ཆོས་ཞེག་
ཡིན་ཅིང་། དེའི་ནང་དུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་སེམས་
འབྱུང་ཐམས་ཅད་འབྱུང་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེ་ནི་བདེ་
ག་ཞེགས་སྟོང་པོ་སྤྲ་བ་དང་ཐག་ཉེ་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་
པའི་ཐ་སྙད་དེ་སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་གོ་བར་གསུངས་པ་དེ་ནི་
སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱན་པ་དང་ཐག་ཉེ་བ་ཡིན་ནོ།། དབྱས་
མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ནི་ལྷགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདེན་རྒྱུན་འཆད་པའི་སྐབས།
ངེས་པར་དུ་ལྷང་འདྲན་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆ་ཞེག་ཡིན་པས།

པལ་ཆེར་རྒྱ་མཚན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་རྟུན་སྤྲོ་བ་དང་
བདེ་གཤེགས་སྦྱང་པོ་སྤྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་དེ་ཙམ་
གསལ་ཁ་མ་བྱུང་བ

ཡིན་ཤས་ཆེ། གཞན་དབང་བདེན་རྟུན། སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་
སྦྱོང་གི་སྤྱོད་པ་འཛིན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གཞན་དབང་བདེན་པར་འདོད་ཀྱང་། ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་
བར་མི་འདོད་དེ། གཞན་དབང་ནི་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྦྱེ་ཞིང་
འཛིག་པ་ཡིན་པས། འདོད་ཚུལ་འདིའི་ཐད་དབྱུ་མ་པའི་ལྷ་བ་
དང་བྱུང་པར་ཆེར་མེད་མོད། །འོན་ཀྱང་ཆོས་སྦྱོང་གིས་
གཞན་དབང་རང་མཚན་དུ་འདོད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་ནི་
གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
མི་འདོད་དོ། །

རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་སེམས་ཙམ་པ་དར་ཚུལ།

ཅི་ནའི་ཡུལ་དུ་སེམས་ཙམ་པ་དར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ་ནི།

སེམས་ཅམ་པ་རྙིང་མ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་གསར་མ། ཅུང་
ཅང་རྗེས་ཀྱི་སེམས་ཅམ་པ་སྟེ་གསུམ་དུ་སྟེ་ནས་བཤད་ཆོག་
ཅིང་།

༡ སེམས་ཅམ་རྙིང་མ།

ཅི་ནའི་ཡུལ་དུ་སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐོག་མར་དར་
སྟེལ་མཛད་མཁན་ནི། དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་
དུ་ཐེབས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པ་ཡིན་
ཅིང་། ཁོང་ནི་སྟོབ་དཔོན་སྟོ་བརྟན་གྱི་རྗེས་ཅམ་དུ་ཐེབས་
པའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ལྷ་གྲུབ་གྱི་བཞེད་སྟོགས་
སེམས་ཅམ་རྙིང་མ་སྟོ་བརྟན་གྱི་ལུགས་དང་མཐུན་ཤིང་ཆེ་
བ་ཡིན།

༢ སེམས་ཅམ་གསར་མ།

སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར། སྟོབ་དཔོན་ཅུང་ཅང་ངམ་
ཐང་གི་སྟེ་སྟོད་གསུམ་པ་རྒྱ་ལྡར་སྟོབ་གཉེར་ལ་ཐེབས།

ཁོང་གིས་བསྟན་པའི་སྒྲ་མ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཚུ་ལ་བྲིམས་བཟང་
པོ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གི་དངོས་སྟོབ་
ཡིན། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་དུ་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་བཙུ་
ཡིས་སུམ་ཙུ་པའི་ཆོག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ལ་འགྲེལ་བ་རེ་མཛད་
པས། འགྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་བཙུ་རུ་ཡོངས་སུ་གྲགས།
སུམ་ཙུ་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་སྐྱ་ཆེའི་སྦྲད་དུ་
བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས། དབྱིག་གཉིན་གྱིས་
སུམ་ཙུ་པ་མཛད་རྗེས་སྐྱ་སྐྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་རང་འགྲེལ་
མཛད་ཁོམ་མ་བྱུང་བར་གྲགས།
རྒྱ་མཆན་དེར་བཏོན་འགྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་བཙུ་ཡི་བརྩམ་
ཆོས་དག་ནི་སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བུ་ཆ་ཆང་བ་དར་རྒྱས་
བྱུང་དུས་ཀྱི་མཆོ་
ན་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་
སྐྱོང་དང་སྟོབ་དཔོན་སྟོ་བཏོན་གྱི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ནི་གལ་ཆེ་

འོས་ཡིན། ཅུང་ཅང་རྒྱ་ནག་ཏུ་བྱིར་ཕེབས་པའི་རྗེས།
འགྲེལ་པ་བརྩུ་བོ་དེ་སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་བོད་
གཅིག་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་མཛད་དེ་རྒྱའི་རྒྱུ་དུ་བསྐྱུར།
དེའི་ནང་དུ་སྐུམ་ཅུ་པ་ལ་མཁས་པ་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་རྣམས་ཞལ་གསལ་བོར་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། གཙོ་བོ་
སློབ་དཔོན་ཆོས་སྦྱོང་གི་བཞེད་པ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་བསྐྱུར་
སློབ་སྦྱོང་མཛད་ཡོད། ཅུང་ཅང་གིས་ཆོས་སྦྱོང་གི་བཞེད་པ་
རྒྱན་འཛིན་མཛད་དེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར་སྤེལ་གནང་བའི་སེམས་
ཅམ་པའི་ལྷ་གྲུབ་ལ། སེམས་ཅམ་གསར་མ་ཞེས་བྱའོ། །

༣ ཅུང་ཅང་རྗེས་ཀྱི་སེམས་ཅམ།

ཅུང་ཅང་གི་སློབ་བྱའི་ཁྲིད། ཁུའི་ཅི་ནི་བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་གཙོ་
བོ་ཡིན་ཅིང་། ཞིན་ལུའོ(ཀོ་རི་ཡ)འི་རྒྱལ་སྐུལ་དུ་འབྱུངས་
པའི་སློབ་དཔོན་ལེན་ཆོག་(ཡོན་ཆོ་)གས་བོད་རྒྱུ་དུ་
རྗོགས་གསལ་ནི་ནི། སྤར་དུས་སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་

པའི་ལྷགས་ཀྱི་སེམས་ཅམ་རྙིང་མ་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད།
སྤྱིས་སློབ་དཔོན་རྒྱང་ཅང་གི་སློབ་མར་གྱུར་ཏེ་སེམས་ཅམ་
གསར་མ་ལ་སློབ་སྦྱང་མཛད་ཅིང་། རྒྱལ་མོ་ལྷ་ཁྱེ་ཅེ་ཐེན་
ཀྱིས་གོ་ཤིང་ཐོབ་ཀྱང་ལུལ། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་སེམས་
ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་འགྲེལ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
འགྲེལ་བ་བཅས་ལ་སེམས་ཅམ་གསར་རྙིང་གི་བྱང་པར་
རྣམས་ཞལ་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་ལ།
ལྷག་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་ཆེན་
འགོས་ཆོས་འགྲུབ་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བར་མཛད་དེ་
དེང་སང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་དེའོ། །ཐང་རྒྱལ་
རབས་ཀྱི་རྗེས་སུ།སེམས་ཅམ་པའི་གཞུང་ལ་དབྱུང་བ་བྱེད་
པའི་སློལ་ཉམས་དམས་སུ་སོང་ནས།
འཇར་པན་གྱི་ཡུལ་ཅམ་དུ་འགྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དབྱུང་ཞིབ་བྱེད་
པའི་སློལ་མ་ཉམས་པར་ལུས། དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་

དུས་མཇུག་ཏུ། དགེ་བསྟན་དབྱང་རེན་ཅན་ནས་འགྲོ་གྲོན་
བཏང་སྟེ། འཇར་པན་དུ་བཞུགས་པའི་སེམས་ཅམ་པའི་
འབྲེལ་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་དང་ཡིག་ཆ་རྣམས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་གདན་
དངས་ནས། སེམས་ཅམ་ལ་དབྱུང་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྟོལ་སྤར་
ཡང་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མགོར། སེམས་
ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཉམས་ཞིབ་གནང་མཁན་གྱི་དགེ་
བསྟན་བྱང་གཅིག་བྱུང་སྟེ། གཅིག་ནི་རྒྱ་ནག་བྱང་ཕྱོགས་གྱི་
ཉང་ཆིང་ཅིང་དང་། ཅིག་ནི་རྒྱ་ནག་ལྷོ་ཕྱོགས་གྱི་ཨོ་ཏུ་
དབྱང་ཅན་གཉིས་ཡིན། ཁོང་རྣམ་གཉིས་ནི་སེམས་ཅམ་པ་
གསར་མའི་མཁས་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་ཨོ་ཏུ་དབྱང་ཅན་གྱི་
སྟོབ་མ་ལུང་ཁྲིང་ཡང་རྒྱའི་དགེ་བསྟན་སྟན་གྲགས་ཅན་ཞིག་
ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཁོང་ནི་སེམས་ཅམ་རྟོང་མའི་ལྷ་གྲུབ་ལ་
གཅིགས་ཆེར་འཛིན་པ་ཡིན། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ནས་
དུས་རབས་གཅིག་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཨོ་ཏུ་ཕེ་དང་། དབྱེན་ཅུན་

གཉིས་བྱུང་ཞིང་། ཁོང་གཉིས་སྤར་སེམས་ཅམ་རྙིང་མ་དང་།
སེམས་ཅམ་གསར་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་གྱིས་འགལ་ཟླ་བྱུང་
ཞིང་། སྤར་མས་སེམས་ཅམ་རྙིང་མའི་གཞུང་འཛིན་པ་དང་།
ཕྱི་མས་སེམས་ཅམ་གསར་མའི་གཞུང་འཛིན་པ་ཡིན།
ད་དུང་སྟོབ་སྟེ་འོས་པ་ཞིག་ལ། སྟོབ་དཔོན་རྩ་ལ་སོགས་
གྱིས་སེམས་ཅམ་རྙིང་མའི་གཞུང་འཛིན་པར་མ་བད། ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པ་བསྐྱེད་པའི་བསྟན་བཅས་སོགས་བདེ་
གཤེགས་སྟོང་པོ་སྟོབ་པའི་བཀའ་བསྟན་དག་ལ་རྩིས་མཐོང་
ཆེན་པོ་མཛད་ཡོད་པས། ཚུལ་འདིས་ཀྱང་སེམས་ཅམ་རྙིང་
མའམ། རྣམ་མེད་སེམས་ཅམ་པ་དང་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་
སྟོབ་པའི་དབར་བཞེད་པ་མཐུན་པའི་གཏད་སོ་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡོད་པ་མངོན་བྱུང་བོ།

སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ།

༥ སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ལ།
མཆན་ཉིད། སྐྱོདོན་ངེས་ཆིག །རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། འདོད་ཚུལ་
དང་བཞི་ཡོད་པ་ལས།
དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། སྐྱོདོན་མི་འདོད་ཅིང་རྣམ་ཤེས་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་
བའི་གང་ཟག་དེ་སེམས་ཙམ་པའི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་(སྐྱོ་
དོན་ངེས་ཆིག་)ནི། ཀམ་ཤིང་རྟ་ལས། སེམས་ལས་གཞན་
པའི་དངོས་པོ་ནི་གང་ཡང་མེད་ལ་སེམས་རྣམ་རིག་ཙམ་ནི་
བདེན་པའི་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་འདོད་པས་སེམས་
ཙམ་པའམ་རྣམ་རིག་པ་སྟེ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།
སེམས་ལས་མ་གཏོགས་ཆོས་གཞན་མེད། ། ཅེས་དང་།
ཡེ་ཤེས་སྣོད་པོ་ཀུན་བརྒྱས་ལས།

གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །

ནམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། །

ནལ་འབྱོར་སྦྱོང་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ཡི། །

པ་རོལ་ཕྱིན་ནམས་དེ་སྐད་སྒྲོགས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་དཔའ་བོའི། དོན་

དམ་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ཚུལ་ལས།

ཁ་ཅིག་ཤེས་རབ་རྩལ་གྱིས་ནི། །

གཟུང་བ་སྟོང་པར་རབ་ཤེས་ཀྱང་། །

འཛིན་པ་རྫས་སུ་བྱུང་པར་བསྟ། །

ཞེས་ནམ་བདེན་པ་དང་།

ཁ་ཅིག་ཚས་ཀྱན་རང་རིག་ལུས། །

སྒྲ་ཚོགས་བཏགས་པས་ནམ་པར་དབེན། །

དཔེར་ན་མི་ལམ་ཉམས་སྦྱོང་བཞིན། །

གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་འདོད། །

ཅེས་དང་། ན་རོ་པའམ་སྟན་གྲགས་བཟང་པོས་མཛད་པའི་
གསང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས།
རྣམ་པ་བདེན་པ་དང་། རྣམ་པ་བརྟུན་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་བཅས་དང་ནི་རྣམ་པ་མེད། ། ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རྣམ་བདེན་པ་དང་། རྣམ་རྟུན་པ་གཉིས་ཡོད།
དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། བཞེད་པ། དབྱེ་བ་གསུམ་ལས།
དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ནི། རིགས་བསྐྱུས་ལས། སྒྲིང་བ་
སེམས་སུ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པའི་རྣམ་རིག་པ་སེམས་
ཅམ་རྣམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད།
ཅེས་སོ། ། གཉིས་པ་(བཞེད་པ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱུང་ལས།
སེམས་ཅམ་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའི་གཙོ་བོ་རྣམ་བདེན་རྟུན་
ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས་དང་པོ་རྣམ་བདེན་པ་ནི།
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་དངོས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་དོན་དུ་རྟོག་

པའི་བག་ཆགས་ལས་ཤེས་ཚོན་ཅན་བཞིན་ཤེས་པ་ཉིད་
དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བར་འདོད་པས། གཟུགས་ཅན་དུ་སྒྲུབ་
བ་མཐའ་དག་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་སེམས་ཉིད་བག་ཆགས་འབྱུང་
པའི་དབང་གིས་རྒྱུ་ཆད་གྱི་དོན་དུ་སྒྲུབ་བ་ཙམ་ཡི
ན་གྱི། ཡིན་ལུགས་གཟུང་བའི་སེམས་སུ་བདེན་པས་ན་
འགོག་བདེན་ཡང་སྤང་བུ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ལ་འཇོག་པ་
སོགས།མདོ་ལས་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཇི་སྟེད་གསུངས་པ་
ཀུན་སེམས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བདེན་པ་ཏེ་སེམས་ཉིད་དུ་འདོད་
པས་མིང་ཡང་རྣམ་བདེན་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །
ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྫོང་བྱེད་ཆལ་བ་དང་། གཟུང་
འཇོན་གྲངས་མཉམ་པ། སྒྲ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང་
གསུམ་ཡོད།
དང་པོ་(རྫོང་བྱེད་ཆལ་བ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས།

ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གཟུང་བའི་ཡུལ་དང་འཇིན་པའི་ཤེས་པ་
གཉིས་སྒྲོང་བ་འགས་པ་སྟར་བྱེད་མ་དང་། དེ་ཡང་རྣམ་པ་
གཟུང་ཆར་བདེན་ལ་ཤེས་པ་འཇིན་ཆར་བདེན་པར་འདོད་
པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ངེ་ཏ་རིས།
ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་ནང་དུ་སྤང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་
གཞན་ཡིན་ལ་བྱེ་རོལ་དུ་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ཡིན་ཏེ་
དེ་གཉིས་ཀྱང་སོ་སོར་རང་རིག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱེར་རོ།
ཀུན་ཏུ་ཉོག་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བས་གཟུང་བ་
དང་འཇིན་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་སོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་(གཟུང་འཇིན་གྲངས་མཉམ་པ་)ནི། དེ་ཉིད་ལས།
དཀར་དམར་ལ་སོགས་པའི་རྩས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་བའི་
རྣམ་པ་ངེ་སྟེད་པ་དང་འཇིན་པའི་ཤེས་པ་ཡང་རྩས་ཐ་དད་པ་
དེ་སྟེད་དུ་གྲངས་མཉམ་ཞིང་། སྤང་ཡང་དཀར་དམར་སྟ་
ཆོགས་དུ་མར་སྤང་ལ་བདེན་ཡང་སྟ་ཆོགས་དེ་རྣམས་རྩས་

སོ་སོར་བདེན་པ་ལྟར་སྒྲུང་མཁན་དབང་ཤེས་གྲུ
ང་རྩལ་དུ་མའི་ངོ་བོར་བདེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱུ་མ་
རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། གང་དག་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་
སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱིང་བའི་བདག་
ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་དག་ནི་མང་ལ་དེ་དག་ཀྱང་རིགས་
མ་བྱུན་པ་ལ་སྟག་སྟེ་རིགས་མི་མ་བྱུན་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་
འབྱུང་ངོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་(སྒྲ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་)ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་
པ་གཅིག་ཁོ་ན་དཀར་དམར་སོགས་སུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་པས་ན་
སྒྲུང་བ་སྒྲ་ཚོགས་དུ་མར་སྒྲུང་ཡང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཆ་
མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་བདེན་པས་གཉིས་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དབྱུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས། གང་དུ་ནོར་བུ་གཟི་བཞིན་
དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ཁོ་ནས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤངས་
སོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱན་པ་ལ། མཆན་ཉིད་དང་།
བཞེད་པ། དབྱེ་བ་གསུམ་ལས།
དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། རིགས་བསྐྱུས་ལས།
སྒྲུང་བ་སེམས་སྤྱི་མི་བདེན་ཞིང་སྒྲུང་བ་རྒྱན་སྒྲུང་དུ་ཁས་
ལེན་པའི་རྣམ་རིག་པ་སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱན་པའི་མཆན་ཉིད།
ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་བཞེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཅམ་རྣམ་རྒྱན་
པ་རྣམས་ནི། དཀར་ནག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་
མིག་བཙེར་བས་ཟླ་གཉིས་སྤྱི་སྒྲུང་བ་དང་། མིག་རབ་རིབ་
ཅན་ལ་སྒྲིག་ཤད་འཛག་པ་ལྟར་མེད་བཞེན་དུ་སྒྲུང་བའི་མེད་པ་
གསལ་སྒྲུང་དོན་ལ་མི་བདེན་རྒྱན་པ་མི་ལམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ཏེ། གལ་ཏེ་ཤེས་པར་བདེན་པ་ཡིན་ན་གཟུགས་སོགས་
ཡུལ་རིག་པར་འགྱུར་བ་ལས་མི་རིག་པའི་ཕྱིར། གཟུང་
འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་ཤེས་

གོང་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུ་དོན་གྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་ཞིང་སྣང་
བའི་ངི་མས་མ་གོས་པ་དེ་ཉིད་གཅིག་ལྟ་བུ་བདེན་པར་འདོད་དེ།
མདོར་ན་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་གོང་དག་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ངི་མས་
མ་གོས་ཤིང་། སྣང་བ་ནི་སྐྱེ་ཤིང་འཇག་པ་ལྟར་མེད་བཞིན་དུ་
སྣང་བའི་རྩོན་པར་འདོད་པ་མིང་ཡང་རྣམ་མེད་པའམ་རྣམ་
རྩོན་པར་གྲགས་སོ། ། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། དེ་ཉིད་ལས།
སྣང་བས་ཤེས་དོར་གོས་དང་མ་གོས་དང་། །
སངས་རྒྱས་ས་ན་གཉིས་སྣང་ཡོད་མེད་ཀྱི། །
འདོད་པས་ངི་བཅས་ངི་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ། །
ཞེས་སོ། །རྒྱས་པ་ནི་ཀམ་ཤིང་རྟ་དང་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་
སོགས་སུ་གཟིགས་པར་བྱའོ། །

གཞིའི་རྣམ་གཞག།

བཞི་པ་འདོད་ཚུལ་ལ། གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལམ་གྱི་
རྣམ་གཞག་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ལ།
ཤེས་བྱའི་ཡུལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་
རྣམ་གཞག ། རི་བོ་ཉིད་མེད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་
བཞི་པོ། །
དང་པོ་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བདག་མེད་གཉིས་བཤའ་པ་ནི། སུམ་
ཅུ་པ་ལས།

བདག་དང་ཚོས་སྤྱི་ཉེར་འདོགས་པ། །

སྤྱི་ཚོགས་དག་ནི་གང་བྱུང་བ། །

དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར། །

ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་སྒོ་བརྟན་གྱི་སུམ་ཅུ་པའི་བཤའ་

བ་ལས།

དེ་ཡང་བདག་ཏུ་བཏགས་པ་དང་། ཆོས་སུ་བཏགས་
པའོ། །སྒྲ་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་དུ་མ་སྟེ། བདག་དང་
སྟོག་དང་། རྒྱུ་བ་པོ་དང་། འེད་ལས་སྒྱེས་པ་དང་། འེད་བྱ་
དང་། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ཉེ་བར་འདོགས་
པའོ། །ཕྱང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། རྒྱུ་མཆེད་རྣམས་དང་།
གཟུགས་དང་། ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ཆོས་སུ་
ཉེ་བར་འདོགས་པའོ། །ཉེ་བར་འདོགས་པ་འདི་རྣམ་གཉིས་ནི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་པ་ཉིད་དེ། བདག་གམ་ཆོས་རྣམས་
དངོས་པོ་ལ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ངི་
ལྟ་བུ་ཞེ་ན་ཆོས་རྣམས་དང་།
བདག་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གྱུར་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ན་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་གསུངས། དུལ་བ་ལྟའི་སྤྲུལ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།
དེ་བས་ན་གང་ཟག་དང་ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ་ལ། ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤད་
པ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟུ་ཚུལ་བཤད་
པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི།
དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད་དང་བཞིའོ། །

དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀྱན་སྟབས་ལས།
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ནི་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ།ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཆོན་གཞི་)ནི། གཞན་དབང་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་དུ་
གྲགས་པའི་སེམས་ཙམ་རྒྱན་གྱི་མན་ངག་ལས། གྱུན་རྫོབ་
ཀྱང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། བརྟགས་པའི་གྱུན་རྫོབ་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་གྱུན་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ།། ཞེས་པའི་གྱུན་
རྫོབ་ནི་ལོག་པའི་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །བརྫོད་པའི་གྱུན་
རྫོབ་ནི་སྤྱོད་དང་རྟོག་པས་དོན་དམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ།། ཇི་
སྐད་དུ།

བརྟགས་པ་དང་ནི་ཞེས་པ་དང་། །

དེ་བཞིན་བརྫོད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཡིན། །

ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཞེས་དང་། སེམས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས།
གྱུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ལའང་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་ལོག་
པའི་གྱུན་རྫོབ། གཉིས་པ་ནི་སྤྱོད་པའི་གྱུན་རྫོབ། གསུམ་པ་
ནི་སྤང་རིག་པའི་གྱུན་རྫོབ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གསུམ་རིམ་པ་ལྟར་

མཚན་ཉིད་གསུམ་ཡིན་པར་ཞེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་(སྐྱ་བཤའ་)ནི། གྲིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་
ན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་མན་ངག་
ལས། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གྲིས་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཤའ་པ་ལ། སུམ་ཅུ་པ་
ལས།

ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པའང་དེ། །

འདིར་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱུང་དེ། །

དེས་ན་ཀྱན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད། །

དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དབྱེ་བ། རྣམ་གྲངས། སྐྱ་བཤའ་
དང་ལྔའོ། །

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི། ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་གི་སྟངས་ལ་

དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་གྱིས་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་གྱི་དོན་
ནོ། །

གཉིས་པ་(མཚན་གཞི་)ནི། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ལྟ་
བུའོ། །

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དབྱ་མ་རྒྱན་གྱི་མན་
ངག་ལས།

དོན་དང་ཐོབ་དང་སྐྱབ་པ་དང་། །

དོན་དམ་ནམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །

ཅེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་
བསྟན་བཅོས་ལས། དོན་དམ་པ་ལའང་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་
པོ་ནི་དོན་གྱི་དོན་དམ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་པའི་
དོན་ཅན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཐོབ་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ལ།
དེ་ནི་སྤངས་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་ནི་དམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་སྟོང་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་

འཕགས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དམ་པ་དོན་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་དེ།
དེ་དག་ནི་འགྱུར་བ་མེད་ཅིང་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ན་ཡོངས་
གྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་(རྣམ་གྲངས་)ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །

མཆན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་། །

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཞེས་སོ། །

ལྔ་པ་(སྒྲ་བཤད་)ནི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་མན་
ངག་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱིར་རོ། །

ཞེས་སོ། །གཉིས་པ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་
བརྒྱད་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས་
ལས།

དང་པོ་ནི། སྤུམ་ཅུ་བ་ལས།

གྲུར་བ་དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །

རྣམ་པར་སྤྲིན་དང་ངར་སེམས་དང་། །

ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། གྲུན་གཞི་རྣམ་ཤེས། ཉོན་ཡིད་རྣམ་ཤེས།

འཇུག་ཤེས་ཆོགས་རྒྱག་བཤད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་

ལ། གྲུན་གཞི་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་

པོ་ལ་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་

ལས། དང་པོ་(ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་)ནི།

སྤུམ་ཅུ་བ་ལས།

དེ་ལ་གྲུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །

རྣམ་སྤྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ལ། །

དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །

རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་པ། །
རྟག་ཏུ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །
རིག་དང་འདྲ་ཤེས་སེམས་པར་ལྟན། །
དེ་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། །
དེ་ནི་མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན། །
རིག་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞིན། །
དག་བཅོམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ། །
ཞེས་དང་། ཚོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས།
ཚོས་ཀུན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཀུན་གཞི་སྟེ། །
དེ་བས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །
དམ་པ་རྣམས་ལ་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་།
མདོ་དགོངས་པ་ངས་པར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།

ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ལྷ། །

ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་འབབ། །

བདག་ཏུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །

འདི་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་མ་བསྟན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་

ལས་གཞན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་པ་ཞིག་ཡོད་དེ།

དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་བསྐྱོ་གཞི་

རྣམ་ཤེས་རྒྱན་བརྟན་པོ་ངོ་བོ་མ་བསྐྱབས་ཤིང་ལུང་དུ་མ་

བསྟན་པར་ས་བོན་ཐམས་ཅད་འཛིན་རུས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་

དགོས་པ་ལས། དེ་ལ་ནི་རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་པ་མ་གཏོགས་

མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། དེ་ལྟར་ཡང་ཐེག་བསྟུས་ལས། དེ་ལྟར་

རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པར།

འདི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་

རུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་
དང་། །གཞན་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱ་བ་ལས། འདི་ལྟ་
སྟེ། གུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ན་གནས་ལེན་པ་མི་
སྲིད་པ་དང་། དང་པོ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། གསལ་བར་
འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། ས་བོན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་དང་། ལས་
མི་སྲིད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། སེམས་
མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་འཆི་འཕོ་མི་སྲིད་པས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་མཆན་ཉིད་ནི། ཀམ་ཤིང་རྟ་ལས།
མ་བསྐྱེབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་པའི་གཙོ་བོའི་རྣམ་ཤེས་
གང་ཞིག་བག་ཆགས་ཀྱི་བསྟོན་གཞིར་གྱུར་པ་རྣམ་སྲིན་དང་
ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་བསྟེན་ཞིང་དོན་གྱི་ངོ་
བོ་རིག་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ཉོན་ཡིད་རྣམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡོད་པའི་སྐྱབ་

བྱེད་དང་། མཚན་ཉིད་དོ། །

དང་པོ་ལ། ལྷང་དང་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྤུལ་ཏུ་བ་ལས།

དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །

དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྲ། །

རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །

བསྐྱེབས་ལ་ལྷང་དུ་མ་བསྐྱེན་པའི། །

ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །

བདག་ཏུ་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་མོངས། །

བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་འདུ་ཤེས་པ། །

གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་འོག་ཞན། །

རིག་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་བཅོམ་མེད། །

འགོག་པའི་སྦྱོམས་པར་འཇུག་ལ་མེད། །

འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་ནའང་མེད། །

འདི་ནི་གྲུར་པ་གཉིས་པའོ། །
ཞེས་སོ། །ལང་ག་ཞེགས་ལས།
སེམས་ནི་རང་བཞིན་དྲངས་བ་སྟེ། །
རྩོག་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་དང་། རྒྱན་སྒྱག་པོ་བཀོད་པ་ལས་གྲང་།
ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཡིད་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། ཐེག་བསྐྱས་ལས།
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་མེད་ན། །
མ་འདྲེས་པ་ཡི་མ་རིག་དང་། །
ལྷ་པོ་དག་དང་འབྲ་བ་དང་། །
སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། །
ངེས་ཚིག་མེད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར། །
འདུ་ཞེས་མེད་པའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱན། །

ངར་འཇིན་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། །

ངར་འཇིན་པ་དང་ལྷན་པ་ནི། །

ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་མཆན་ཉིད་ནི། ཀམ་ཤེང་རྟ་ལས།

ཀུན་གཞིའི་དོན་ཅམ་རིག་ཅིང་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་

བདག་རྒྱུན་བྱེད་བྱས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ནམ་ཤེས་གང་ཞིག་ཡིད་

ཀྱི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་

འཕགས་པའི་ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ།

ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་ཏུ་ངར་རྫོམ་པའི་

ནམ་པས་འཇུག་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་འཇུག་ཤེས་ཚོགས་དུག་བཤའ་བ་ལ། སོ་སའི་

མཆན་ཉིད། རོ་བོ། སེམས་བྱུང་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་

པ། འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་བཞིའོ། །

དང་པོ་(སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་)ནི།

སྤུལ་ཅུ་པ་ལས།

གསུམ་པ་ཡུལ་ནམ་དུག་པོ་ལ། །

དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་སྟེ། །

ཞེས་དང་། རང་གི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་

ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ནམ་པར་སྤང་བའི་དབང་

ཤེས་དེ། མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རང་

གི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་

སྟེ་མཆེད་རིག་པའི་གཙོ་བོ་ནམ་ཤེས་གང་ཞིག་ཉོན་ཡིད་

ལས་རྫས་གཞན་པ་དེ། དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་

ཉིད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ངོ་བོ་ནི།

དག་དང་མི་དག་གཉི་ག་མིན། ། ཞེས་པ་ལྟར། དེ་ནམས་རང་

རང་གི་ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཡང་གྲོགས་ཀྱི་དབང་གིས་

དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གར་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། སུམ་
རྩ་བའི་བཤའ་བ་ལས། མ་ཆགས་བ་དང་ཞེ་སྒང་མེད་བ་དང་
གཉི་ཟུག་མེད་བ་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་བ་ནི་དགེ་བའོ། །ཆ
གས་བ་དང་ཞེ་སྒང་དང་གཉི་ཟུག་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་བ་
ནི་མི་དགེ་བའོ། །དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་མཚུངས་བར་
ལྡན་བ་མ་ཡིན་བ་ནི་གཉི་ག་མ་ཡིན་བ་སྟེ། དགེ་བའང་མ་
ཡིན་མི་དགེ་བའང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། ། ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་བ་སེམས་བྱུང་གང་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་བ་ལ།
མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་བར་བཤའ་བ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་(མདོར་བསྟན་བ་)ནི། སུམ་རྩ་བ་ལས།
ཀུན་ཏུ་འགོ་བ་བྱེ་བྲག་ངེས། །
སེམས་ལས་བྱུང་བ་དགེ་བ་དང་། །
དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉེ་ཉོན་མོངས། །

ཆོར་བ་གསུམ་དང་དེ་མཚུངས་ལྟན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སེམས་སེམས་བྱང་བྱན་
མོང་དུ་བསྟན་པ་དང་། སེམས་བྱང་ལྟ་བུ་ཅ་གཅིག་བྱང་
པར་དུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རོ་བོ་ མཚུངས་པར་ལྟན་
ཚུ་ལ། གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པའོ། །

དང་པོ་(རོ་བོ་)ནི། དབྱས་མཐའ་ལས།

དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །

དེ་ཡི་བྱང་པར་སེམས་ལས་བྱང་། །

ཞེས་པ་ལྟར་དོན་གྱི་རོ་བོ་རིག་པ་སེམས་དང་། དོན་གྱི་བྱང་
པར་རིག་པ་སེམས་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། ། དོན་གྱི་རོ་བོ་དང་
བྱང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཀམ་ཤིང་རྟ་ལས། དེ་ཡང་གཟུགས་
སྒྲ་སོགས་ཆོས་ཅན་རྟེན་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་ནི་དོན་གྱི་རོ་བོ་ཡིན་
ལ། ཞེས་དང་། བདེ་སྤྱད་གི་གནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་

སོགས་དངོས་པོ་དེའི་ཆོས་བརྟེན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ནི་དོན་
གྱི་བྱད་པར་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་མཚུངས་པར་ལྡན་ཚུལ་ནི། ཀམ་ཤིང་རྟ་ལས།
གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་
སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་ནི་དོན་རྣམ་པ་ལྡས་པར་ཚུན་ལྟན་
ཅིག་མི་འབྲལ་བར་གནས་པས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ།
རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་དུས་དང་རྫས་མཚུངས་
པའོ།།དེ་ལ་དང་པོ་རྟེན་མཚུངས་ནི། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཀ་
དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་མིག་ཤེས་མིག་དབང་ལ་
བརྟེན་པ་ན་དེའི་འཁོར་ཚོར་བའང་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་དམིགས་མཚུངས་ནི།
ཡུལ་གཅིག་དམིགས་པ་སྟེ་མིག་ཤེས་གཟུགས་ལ་དམིགས་
པ་ན་ཚོར་བའང་དེ་ལ་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་
མཚུངས་ནི།

འཛིན་སྟངས་ཀྱི་གཟུང་ཆ་གཅིག་པ་སྟེ་མིག་ཤེས་སྟོན་པོའི་
ནམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ན་ཆོར་བའང་དེར་སྐྱེས་པ་ལྟ་
བུའོ།།བཞི་པ་དུས་མཚུངས་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་སྟེ་
མིག་ཤེས་ནམ་བུང་བ་ན་ཆོར་བའང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།ལྔ་པ་
རྫས་མཚུངས་ནི།
རིགས་འདྲ་གངས་མཉམ་པ་སྟེ་མིག་ཤེས་རྫས་གཅིག་ཡིན་
པ་ན་དེའི་འཁོར་ཆོར་བའང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟག་པ་ནི། སེམས་སེམས་
བྱུང་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། འཇམ་དཔལ་བ་ཤེས་
གཉེན་སོགས་ནི།
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པའི་རྫས་གཅིག་ལས་མེད་ལ།
དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུན་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་དུ་མར་
སྤང་བ་སྟེ།

དཔེར་ན་བྱ་ག་དུ་མ་ཅན་གྱི་ཁང་པར་སྤྱེའུ་གཅིག་བཅུག་
པའམ་མར་མེ་གཅིག་བཏེགས་པ་ན་དུ་མར་སྒྲང་བ་བཞིན་
བཞེད།

རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ནི། སེམས་
སེམས་བྱང་གཉིས་རྩེས་གཅིག་ཏུ་བཞེད། འཕགས་པ་
ཐོགས་མེད་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱ་བར།

ལྷ་ཉིད་འཐད་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །

དེ་ཡི་གནས་སྐབས་སྒྲོན་ཕྱིར་དང་། །

བྱེད་རྒྱ་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་དང་། །

ལུང་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་སེམས་སེམས་བྱང་རྩེས་ཐ་དད་དུ་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ།
ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། ལུགས་འདིར་འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་གྱིས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྩེས་ཐ་དད་པར་མེད་ན་
ཕྱང་པོ་ལྷའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པ་སོགས་སྒྲོན་དུག་ཡོད་

པར་གསུངས་པ་ལྟར་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་ལ། ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར། རྒྱའི་སློབ་དཔོན་ཁུའི་ཅིད་ནི། གཙུ་བོ་
སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དང་སེམས་པ་ལ་
སོགས་པ་དག་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་རྣམ་པ་ཤེན་དུ་
མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་གཅིག་པ་ཞེས་མི་བྱའོ། ། ཞེས་ཁོང་
གི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་སེམས་བྱུང་ལྔ་བཅུ་ཙུ་གཅིག་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་
པ་ལ། ཀྱན་འགྲོ་ལྔ། དུལ་ངེས་ལྔ། དག་བའི་སེམས་བྱུང་
བཅུ་གཅིག་ཙུ་ཉོན་དུག། ཉེ་ཉོན་ཉི་ལྔ། གཞན་འགྱུར་བཞི་
བཤད་པའོ། ། དང་པོ་(ཀྱན་འགྲོ་ལྔ)ནི། སུམ་ཅུ་པ་ལས།
དང་པོའི་རེག་ལ་སོགས་པ་དང་། །

ཞེས་རེག་པ་དང་སོགས་པའི་སྤྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ཚོར་
བ་དང་འདྲ་ཤེས་དང་སེམས་པ་སྟེ་ལྔའོ། ། དེ་དག་ལ་ཅིའི་སྤྱིར་
ཀྱན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ་ལས། རེག་པ་

དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལུ་པོ་དེ་དག་ནི་
སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བས་ཀྱན་ཏུ་འགོ་བ་དག་
གོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(ཡུལ་ངེས་)ནི། དེ་ཉིད་ལས།

འདུན་མོས་བྲན་དང་བཅས་པ་དང་། །

ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒོ་བྱེ་བྲག་ངེས། །

ཞེས་པ་ལྟར་འདུན་པ་དང་མོས་པ་དང་བྲན་པ་དང་ཉིང་ངེ་

འཛིན་དང་ཤེས་རབ་སྟེ་ལྟོ། །

གསུམ་པ་(དག་བའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་)ནི། དེ་ཉིད་
ལས།

དད་དང་ངོ་ཆ་ཁྲིལ་ཡོད་དང་། །

མ་ཆགས་ལ་སོགས་གསུམ་བཅོན་འབྲུས། །

ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་དང་བག་ཡོད་བཅས། །

རྣམ་མི་འཆོ་དག་ཞེས་པ་ལྟར་དད་པ་དང་ངོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་

ཁྱེལ་ཡོད་པ་དང་མ་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་མེད་པ་དང་གཉི་
ཟུག་མེད་པ་དང་བཙུན་འགྲུས་དང་ཤེན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་
བག་ཡོད་པ་དང་བཏང་སྟོམས་དང་རྣམ་པར་མི་འཆེ་བ་སྟེ་
བརྩ་གཅིག་གོ།

བཞི་པ་(ཙྰ་ཉོན་ཏྲུག་)ནི། དེ་ཉིད་ལས།
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་གཉི་ཟུག་དང་། །

ང་རྒྱལ་ལྟ་བ་ཐེ་ཆོམ་མོ། །

ཞེས་པ་ལྟར་འདོད་ཆགས་དང་ཁྱོད་ཁྱོད་གཉི་ཟུག་དང་ང་
རྒྱལ་དང་ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་ཏྲུག་གོ།

ལྷ་པ་(ཉི་ཉོན་ཉི་ཤུ་)ནི། དེ་ཉིད་ལས།
ཁྱོད་དང་ཁོན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། །

འཆབ་དང་འཆིག་དང་ཕྱག་དོག་དང་། །

སེར་སྒྲ་དང་ནི་སྒྲར་བཅས་དང་། །

གཡོ་རྒྱགས་རྣམ་འཆེ་ངོ་ཆ་མེད། །

ཁྲེལ་མེད་ཚུགས་དང་གློད་པ་དང་། །

མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་། །

བག་མེད་པ་དང་བརྗེད་ངས་དང་། །

རྣམ་གཡེང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་དང་། །

ཞེས་པ་ལྟར་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་འཆབ་པ་དང་

འཆིག་པ་དང་ཐུག་དོག་དང་སེར་སྒྲ་དང་སྒྲ་དང་གཡོ་དང་

རྒྱགས་པ་དང་རྣམ་འཆི་དང་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་

དང་ཚུགས་པ་དང་གློད་པ་དང་མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་བག་

མེད་པ་དང་བརྗེད་ངས་དང་རྣམ་གཡེང་དང་ཤེས་བཞིན་མ་

ཡིན་པ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ལོ། །

དུག་པ་(གཞན་འགྱུར་བཞི་)ནི། དེ་ཉིད་ལས།

འགྱོད་དང་གཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །

རྟོག་པ་དང་ནི་དཔྱོད་པ་དང་། །

ཞེས་པ་ལྟར་འགྱོད་པ་དང་གཉིད་དང་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་སྟེ་

བཞིའོ།

།དེ་དག་གི་དོན་ཞིབ་པར་སྟུམ་ཅུ་པའི་བཤའ་བ་སོགས་

གཞུང་གཞན་དུ་གཟིགས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་འབྲུང་བའི་ཚུལ་ལ། རྣམ་ཤེས་ལྷ་རྣམས་འབྲུང་ཚུལ་

དང་། བྱུང་པར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྲུང་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་(རྣམ་ཤེས་ལྷ་རྣམས་འབྲུང་ཚུལ་)ནི། སྟུམ་ཅུ་པ་

ལས།

ལྷ་རྣམས་ཅ་བའི་རྣམ་ཤེས་ལས། །

ཇི་ལྟའི་རྒྱུན་ལས་འབྲུང་བ་ནི། །

རྣམ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་གསལ་མ་ཡིན། །

ཚུལ་རྒྱལ་རྣམས་ཇི་བཞིན་ནོ། །

ཞེས་བ་ལྟར་དུ་ཀམ་ཤིང་ཏྲ་ལས།

མདོ་སྡེ་བ་སོགས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་མང་པོ་མེད་ཅིང་ཤེས་བ་

གཅིག་གིས་ཤེས་བ་མང་པོའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་མི་རྣམས་

བས་ཤེས་པ་རེ་རེ་

ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་འདོད་མོད། འདིར་ནི་ཤེས་པའི་དམིགས་རྒྱུ་
སོ་སོར་ངེས་པར་ལྟར་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གཅིག་ལས་ཀྱང་ཤེས་
པ་དུ་མ་འབྱུང་བས།

ཀུན་གཞི་དང་ལྟན་ཅིག་ཅུ་ལ་རྒྱབས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རིམ་
བར་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ནས་མང་པོའི་བར་དུ་འབྱུང་བ་ཉིད་དེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་(བྱད་པར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་)ནི། སུམ་ཅུ་པ་ལས།

ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ནི། །

རྟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །

སྟོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །

སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱད་པར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི། འདུ་
ཤེས་མེད་པ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་

དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། གཉིད་སྤྱག་པོ་དང་།
བརྒྱལ་བ་སྟེ་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ་པོར་མ་
གཏོགས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞར་བྱུང་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་གྲུབ་ཚུལ། སུམ་ཅུ་པ་ལས།

རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱུང་བ་འདི། །

རྣམ་ཏྟིག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིས་གང་། །

རྣམ་བརྟགས་དེ་མེད་དེ་ན་འདི། །

ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ། །

རྣམ་ཤེས་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། །

པན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ན། །

དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བར་འགོ། །

དེས་ན་རྣམ་ཏྟིག་དེ་དེ་སྟེ། །

ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི། །

བག་ཆགས་བཅས་པས་སྤྲ་མ་ཡིས། །

ནམ་པར་སྒྲིན་པ་བྱད་ནས་གཞན། །

ནམ་སྒྲིན་སྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་སོ། །རྒྱས་པ་ནི་སྤྲུལ་ཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་བྱིན་བྲིས་
སོགས་ལས་གསལ་བས་འདྲིར་མ་བྲིས་སོ། །

གསུམ་པ་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནམ་གཞན་འཆད་པ་ལ།

ཀྱན་བརྟགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་དང་གསུམ་
སོ། །དང་པོ་ལ། དེ་གང་ལས་བསྐྱར་པའི་ཁུངས་དང་། མཆན་
ཉིད། དབྱེ་བ། མཆན་གཞི། སྒྲ་བཤད་དང་ལྔའོ། །

དང་པོ་(དེ་གང་ལས་བསྐྱར་པའི་ཁུངས་)ནི། སྤྲུལ་ཏུ་པ་ལས།

ནམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །

དངོས་པོ་གང་གང་ནམ་བརྟགས་པ། །

དེ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡི། །

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ་མེད་དོ། །

ཞེས་སོ། །དགོངས་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་
ཞེ་ན། གྲུན་བརྟགས་པའི་མཆན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཆན་ཉིད་)ནི། རྗེ་བཙུན་ངལ་གསོ་ལས།
མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཉིས་སྒྲུང་གི་ཆ་ལ་གང་
རུང་དེར་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་བརྟགས་ཆའོ། །

ཞེས་དང་། དབྱས་མཐའ་ལས།

རྣམ་པར་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་དོན། །

དེ་ནི་གྲུན་བརྟགས་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། ཀམ་ཤིང་རྟ་ལས།

ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྗེའི་ལང་ག་ཤེགས་འགྲེལ་པར། །

མཆན་ཉིད་ཆད་དང་རྣམ་གྲངས་དང་། །

སྟོས་པའི་གྲུན་བརྟགས་རྣམ་པ་གསུམ། །

ཞེས་པ་ལྟར་གསུམ་སོ། །

བཞི་པ་(མཚན་གཞི་)ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི། རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་
སྤྱི་གཙུག་པོ་དང་རྟོག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ལྟ་
བུ་ལོ། །གཉིས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི། རྟོག་པ་ལ་
དུ་མ་གཅིག་དང་གཅིག་དུ་མར་སྒྲུང་བའི་དོན་སྤྱི་རྣམས་སོ། །
གསུམ་པ་ལྟོས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི། བྱང་དུ་ལ་ལྟོས་ནས་
རིང་པོ་བརྟགས་པའི་བརྟགས་ཆ་ལྟ་བུ་ལོ། ། ལྔ་པ་སྐྱབ་བཤའ་
ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བརྟགས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་རྩིས་སུ་
མ་གྲུབ་བས་ན་ཀུན་བརྟགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་བསྐྱུས་ལས།
རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཅམ་དུ་དམིགས་
པས་ཀུན་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་གཞན་དབང་ལ། དེ་གང་ལས་བསྟན་པའི་ཁུངས།
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཚན་གཞི། སྐྱབ་བཤའ་དང་ལྔ།
དང་པོ་(དེ་གང་ལས་བསྟན་པའི་ཁུངས་)ནི། སུམ་ཅུ་པ་ལས།

གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །

ནམ་ཉིག་ཡིན་ཏེ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་། །

ཞེས་སོ། །དགོངས་འབྲེལ་ལས།

སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་

ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་

གི་མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་མཆོན་ཉིད་ནི། རྒྱ་རྒྱུན་རྒྱུ་རྒྱུན་འབྲེལ་ཆོགས་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་གཞན་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་

ཏེ། སྐྱུ་ལ་ལྟ་བུ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་

རུས་སོ། །དེ་བཞིན་ཐེག་བསྐྱུས་ལས། དེ་ལ་གཞན་གྱི་དབང་

གི་མཆོན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ཀྱན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་

པའི་ས་བོན་ཅན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀྱན་ཏུ་ཉིག་པས་

བསྐྱུས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། རོན་གསང་ལས། གཞན་གྱི་དབང་ཡང་

ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། གྲུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་དག་པ་འཛིག་
ཉོན་པའོ། །

ཞེས་པ་ལྟར། གཤམ་དབང་ལ་མ་དག་གཤམ་དབང་དང་།
དག་པ་གཤམ་དབང་གཉིས་སོ། །

བཞི་པ་མཚན་གཞི་ནི།

འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོག་
པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱ
ང་བ་གཉིས་མེད་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་དེ་མ་དག་གཤམ་དབང་
དང་།

འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྒྲུང་ལ་བདེན་པར་མ་
ཞེན་པ་དེ་དག་པའི་གཤམ་དབང་ངོ་། །

ལྷ་པ་སྐྱབ་པ་འདུན་ནི། རྒྱ་རྒྱེན་གཤམ་ལ་རག་ལས་པའི་རྗེས་ཀྱི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་གིས་གཤམ་དབང་ཞེས་བརྗོད་པ་

ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ་ལས། རང་གི་བག་ཆགས་
གྱི་ས་བོན་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུས་ན་རྒྱུན་གྱི་
གཞན་དབང་ཡིན་ནོ། །སྦྱེས་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་
པར་བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་རྒྱས་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་
ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ། དེ་གང་ལས་བསྟན་པའི་ཁུངས།
མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཆན་གཞི། སྒྲ་བཤའ་དང་ལྔ་ལས།
དང་པོ་(དེ་གང་ལས་བསྟན་པའི་ཁུངས་)ནི། སུམ་ཅུ་པ་ལས།

གྲུབ་ནས་དེ་ལ་སྒྲ་མ་པོ། །

རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། །

ཞེས་སོ། །དགོངས་འབྲེལ་ལས།

རྟན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་གང་དག་སྦྱེ་བ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའང་ཡིན་

ནོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་མཆན་ཉིད་ནི། རྗེ་བཙུན་ངལ་གསོ་ལས།

ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་

གིས་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་གི་དོན་ནོ། ། ཞེས་དང་། དབྱས་

མཐའ་ལས།

རྣམ་དག་སྟོང་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །

གཅིག་སྟེ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་ཡིན། ། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། འགྲུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་སྤྱིན་ཅི་མ་

ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡོད་དེ། དབྱས་མཐའ་ལས།

འགྲུར་མེད་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི། །

ཡོངས་སྟེ་གྲུབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་མཆན་གཞི་ལ་གཉིས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་ངལ་གསོ་ལས།

དང་པོ་ནི། བདག་མེད་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེ་མངོན་

སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་པ་སྒྲ་བ་འད་པ་ནི། ཐེག་བསྐྱུས་ལས། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་
བའི་སྤྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལོ། ། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་
པ་ཡིན་པ་དང་།

དག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མཆོག་
གི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །

ཞར་བྱང་རྒྱ་ནག་མཁས་པའི་བཞེད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཁུའི་
ཅིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྒྲ་ཆ་དང་མཐོང་ཆ་དེ་གཞན་
དབང་ཡིན་པ་དང་ཆ་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་བཞི་པ་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་སློབ་བྱུགས་པའི་ཆ་དེ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ལ་
འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ནི། སེམས་ཅམ་
དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྲ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བྲུབ་
པ་དང་། ཏྲག་པ་དང་། མི་བསྐྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། རང་
མཆོན་དང་། སྤྱི་མཆོན་དང་། རྣམ་མཁའ་དང་། བདག་ལ་
སོགས་པ་དང་བྲུད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་
སོ། ཞར་བྱང་དུ་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་
ཡང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་ནི། སྤྱུལ་ཅུ་པར།

དེ་སྤྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །

གཞན་མིན་གཞན་མ་ཡིན་པའང་མིན། །

མི་ཏྲག་པ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །

དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དང་བེན་བྲིས་

སོགས་ལས་གསལ་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །

བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག །སྤྱུལ་ཅུ་པ་
ལས།

ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །

དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །

དང་པོ་པ་ནི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི། །

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་པ་ཡང་། །

དེ་ནི་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས། །

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པ་ནི་འགྲེལ་པ་དང་བེན་བྲིས་

སོགས་ལས་གསལ་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །

ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག །

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། རིགས། ལམ་དང་ས།

སྤང་བྱ་སྤྲོང་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་རིགས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་བཤད་པ་ལ། གོ་དོན། དབྱེ་བ། དམན་པའི་རིགས་
ལས་ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུ་ལ། ཐོག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཡོད་པའི་རྟགས། ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་
ལྡན་པའི་པན་ཡོན་ཏེ་ལྟོ། །

དང་པོ་(གོ་དོན་)ནི། འབྲི་གྲུང་དགོངས་གཅིག་ཀར་རྟེན་ཆེན་
མོ་ལས།

སེམས་ཅམ་པ་ནི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
གྱི་རིགས་དེ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འོང་པ་ཆོས་ཉིད་གྱིས་
ཐོབ་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་
འབྲུང་བས། སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ཁྱད་པར་ཏེ།

དེ་ཡང་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་མ་བཞག་ན་ཡིད་ཤེས་ལ་ཡོད་
པའི་ཐག་མེད་གྱི་ས་བོན་རྒྱུན་དང་སྤང་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱས་པའོ། །ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་ན་ནི་དེ་ལ་
གནས་པའི་ཐག་མེད་གྱི་ས་བོན་ནོ། །སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ཁྱད་

པར་ཞེས་པ་ནི། གང་སྤྱི་མཆེད་དྲུག་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ལ།
འཕགས་རིགས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱས་ལྡན་ཀྱི་རིགས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལ་བསམ་
པའོ། །ཞེས་སོ། །

དེས་ན་ལྷུང་དེས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་
ས་བོན་ཐོག་མེད་ནས་འོངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། རྒྱས་འགྱུར་ནི།
བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རྩང་བའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་
བསགས་པས་གོང་དུ་འགྱུར་བཞིན་པ་ཞིག་ལ་འདོད་པར་
སྤང་སྟེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་རིགས་ནི་གང་ཞེ་ན། མདོར་ན་
ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་དང་། ཡང་དག་
པར་བསྐྱབས་པའོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་
རིགས་ནི།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་
གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་

པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ནོ།། དེ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པའི་རིགས་ནི། སྒྲིན་
དག་བའི་རྩ་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་
སྟེ། རོན་གྱི་སྐབས་འདིར་ནི་རྣམ་པ་གཉི་ག་ཡང་འདོད་དོ། །
ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིགས་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་
རིགས་དང་། རང་རྒྱལ་རིགས་དང་། ཐེག་ཆེན་རིགས་དང་།
མ་ངེས་པའི་རིགས་དང་། ཆད་པའི་རིགས་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ།
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལ་རིགས་
རྣམ་པ་ལྟ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཐེག་པ་གསུམ་དང་། མ་
ངེས་པ་དང་། རིགས་མེད་པའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་རིགས་
ཡོད་པའང་རྣམ་པ་བཞིའོ། །དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་
ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། གང་གི་ལུས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐུངན་ལས་
འདས་པའི་རིགས་ཁོ་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། གསུམ་པ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཅན་རྣམས་པ་གཉིས་ནི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་མ་
ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།
གང་གི་ལུས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་
རིགས་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་ནས་ངེས་
པར་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཞིལ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ།
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་སོ། ། མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདིའི་
ཐེག་པའོ་ཞེས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། ཐར་རྒྱན་ལས། མ་ངེས་
པའི་རིགས་ཅན་ནི། རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་ཅན་ཏེ། གང་དག་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའམ། དེའི་
གྲོགས་དང་འགྲོགས་པའམ། དེའི་མདོ་སྡེ་མཐོང་ན་ཉན་ཐོས་

ལ་དད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་ནས་ཉན་ཐོས་སུ་
མངོན་པར་འགྱུར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་རང་རྒྱལ་ལམ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་རྒྱུན་དག་དང་ཕྱད་ན། རང་རྒྱལ་ལམ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོ། །
ལྷ་པ་ཆད་པའི་རིགས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། གང་གི་ལུས་ལ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་སྐལ་པ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་ལ་བྱ་སྟེ།
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། རིགས་མེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་གི་ལུས་ལ་ཐེག་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ཟུ་
ང་ན་ལས་འདའ་བའི་རིགས་མེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། ཞེས་
སོ། །
གསུམ་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས།
དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ནི་ཉན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་
དང་།

ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉི་ག་དང་བྲལ་བའི་དགོ་བ་གསལ་ཞིང་
འབར་བའི་རྒྱ་མི་བྱེད་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་
ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉི་ག་དང་
བྲལ་བའི་དགོ་བ་གསལ་ཞིང་དག་ལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་རྒྱ་བྱེད་པས་ན་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་པས་
ཁྱད་པར་འཕགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒྲོན་ཉིད་དུ་འང་
བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེ་བ་དང་། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་གཞན་
དོན་གྱི་དཀའ་སྦྱོད་བཟོད་པ་དང་།
སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱོད་པ་ནི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཡོད་པའི་ཏྲགས་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་
འགྲེལ་བཤད་ལས།
སྤྱག་བསྐྱལ་བར་མཐོང་ནས། སེམས་ཅན་འདི་དག་གི་རྟོག་

པ་ཇི་ལྟར་བསམ་སྦྲུལ་དུ་སེམས་པའི་སྦྱང་བཅེ་བ་ཡོད་ན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།
འདི་ནི་མཚན་མ་དང་པོའོ། །མོས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་མ་རྟོགས་ཀྱང་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་
སྦྱ་ལྔ་བ་དང་མཆི་མ་དཀྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དད་པ་དང་།
མོས་པ་སྦྱེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཡོད་པར་རིག་
པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་མཚན་མ་གཉིས་པའོ། །བཟོད་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྦྱང་རྩེ་སྦྱེས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མགོ་
དང་རྒྱང་ལག་གཉོང་བ་དང་། བྱང་བ་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་
པའི་དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་རྣམས་སྦྱ་ཆོགས་བཟོད་དེ།
དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་རྣམས་ཉམས་སྦྱ་ལེན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རིགས་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་མཚན་མ་
གསུམ་པའོ།

།དགེ་བ་དག་ཀྱང་ཡང་དག་སྟོང་། །ཅེས་བྲ་བ་ལ། དགེ་བའི་
སྒྲུལ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པ་བྱུག་ལ་བྲ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་
སྦྱིན་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཚུལ་
ཁྲིམས་བསྐྱང་བར་དགའ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་བཟོད་པ་
ལ་གནས་པར་དགའ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་བཙོན་འགྲུས་
ཚུམ་པར་དགའ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་བསམ་གཏན་ལ་
གནས་པར་དགའ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་རྣམས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཡོད་པར་རིག་པར་བྲ་སྟེ།
འདི་ནི་མཆན་མ་བཞི་པའོ། ། ཞེས་སོ། །
ལྷ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས་
གལ་ཏེ་མི་དགེ་བ་བྱས་ཀྱང་དུས་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་ངན་སོང་དུ་
འགྲོ་བ་སྟེན་གྱི་སྦྱར་དུ་མི་འགྲོ་ཞིང་གལ་ཏེ་སོང་ན་ཡང་།
སྦྱར་དུ་ཐར་པ་དང་། ངན་སོང་དེར་གནས་པ་ན་སྦྱག་བསྐྱེལ་
ཆུང་དུ་ཅམ་སྟོང་གི་ཆེན་པོ་མི་སྟོང་སྟེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་

འགྲེལ་བ་ཤད་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་དང་། རིགས་མེད་པ་དག་གིས་མཆོམས་མེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་ལས་བྱས་ན་ལུས་དང་སེམས་ལ་གཞོན་པའི་
སྤྱག་བསྐྱལ་སྤྱག་ཅིང་དྲག་ལ་མི་བཟད་པ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཆོམས་
མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་བྱས་ན་ལུས་དང་སེམས་ལ་
གཞོན་པ་སྤྲུབ་ཅིང་ཆུང་བ་སྤྱོད་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་
པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞར་བྱང་རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
རིགས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་སྒྲོར། སློབ་དཔོན་ཞོན་ཅང་གི་སློབ་མ་
སློབ་དཔོན་ཁུའི་ཅིད་ཀྱིས་མདོ་བྱང་འདས་ཆེན་པོ་ལ་ཁུངས་
བརྟགས་ཏེ། རིགས་དེ་ལ་རྣམ་པ་ལྷ་བཤད་ནས་དེའི་ནང་
ནས་རིགས་ཆད་པ་ལ། དུས་ཀྱི་རིགས་ཆད་ཀྱི་རིགས་ཅན་
དང་། གཏན་དུ་རིགས་ཆད་ཀྱི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཡོད་པར་
བཞེད། དེ་ལས་གཉིས་པ་ནི་རྟག་ཏུ་སྤྱངན་ལས་འདའ་བའི་

སྐལ་པ་མེད་པ་ལ་བཞིན་དོ། །སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་
བསྟན་བཅོས་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་གཉིས་པོ་ནི་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་པའི་རིགས་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཀྱན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་
གནས་ཤིང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་
གྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པའི་
རིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་དབྱེངས་དང་ཆ་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་
ལ་སོགས་པ་ཐོས་ནས་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་ཅིང་། དེ་
གོམས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
སྟོབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གིས། རིགས་དེ་ལ་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་པར་བཞིན།
ཟག་མེད་གྱི་ས་བོན་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་རིགས་
དང་། ཆོས་དབྱེངས་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་ཐོས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་ལ་རྒྱས་

འགྱུར་གྱི་རིགས་བཤད་དོ། །རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། ། གཉིས་པ་
ཐེག་ཆེན་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་
ལམ་ལྔ་སྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་གྱི་ངོ་བོ། ལམ་གྱི་དབྱེ་བ། སོ་སེའི་
དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་(ལམ་གྱི་ངོ་བོ་)ནི།
ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་བྱེད་དམ། བསྐྱེད་ཟེན་པ་གང་
རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁྱེན་པ་དེའོ། །
གཉིས་པ་(ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་)ནི། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ།
སྒྱུར་ལམ། རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད།
དེའང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས། ལམ་གྱི་
བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། སྒྲས་པ། ཚོགས་གྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་
དང་། སྒྱུར་བའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་
ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་ནི་

ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་
བཤད་པ། ཐེག་ཆེན་སྒྲོར་ལམ་བཤད་པ། ཐེག་ཆེན་རྣམ་དག་
ལམ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ཆོགས་ལམ་ལ།
མཆན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། མཆན་གཞི། དབྱེ་བ་དང་
བཞི་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། སུམ་ཅུ་བ་ལས།

རི་སྤྱད་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ལ། །

རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། །

འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ། །

དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྟོག་གོ། །

ཞེས་སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་བས་བསྐྱུས་
པ་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད།
གཉིས་པ་(མིང་གི་རྣམ་གྲངས་)ནི། ཆོགས་ལམ། ཐར་པ་ཆ་

མཐུན། ཆོས་མངོན་རྟོགས། དང་པའི་ས་རྣམས་དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

གསུམ་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་བར་
ཀྱི་དགོ་བའི་ལམ་དག་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཐུབ་ལས།
ལམ་དེའི་མཆན་གཞི་ནི་རྒྱད་སྟེན་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་
སྟེ། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་
དོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་བར་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་
ལམ་ལ་རྩེ་ལ་བ་དེའོ། ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་ཀུན་
བཟུས་ལས།

ཆོག་ས་ཀྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། སོ་སའི་སྐྱེ་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། དབང་པོའི་སྒོ་སྒོམ་པ་དང་། རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ཆ་
སྟོད་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ཤེས་
བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་། གང་ཡང་

རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགོ་བ་གཞན་དང་། རྩོས་པ་དང་བསམ་པ་
དང་སྒོམ་པ་ལས་རྒྱུར་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོག་གས་ལམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་
གསུམ་ཡོད།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཆོན་ཉིད།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས། མཆོན་གཞི། དབྱེ་བ་དང་བཞིའོ། །

དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ནི། སུམ་རུ་པ་ལས།

འདི་དགོ་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ཅེས། །

དེ་སྦྱམ་དུ་ནི་དམིགས་ནས་སྟུ། །

ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་མདུན་འཛོག་ན། །

དེ་ནི་ཙམ་ལ་མི་གནས་སོ། །

ཞེས་སོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་འོགས་
གང་ཞིག །

དོན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱུས་པ་ཐེག་

ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་(མིང་གི་རྣམ་གྲངས་)ནི། མོས་པ་སྦྱོར་པའི་ས་

དང་། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་

གྲངས་སོ། །

གསུམ་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། ལམ་དེའི་མཆན་གཞི་ཉི་བར་

སྦྱོར་བའི་གཉེན་པོ་སྟེ་དོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེས་པ་ནས་བཟུང་

མཐོང་ལམ་མ་སྦྱེས་བར་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སོ། །

བཞི་པ་(དབྱེ་བ་)ལ། དོད། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་སྟེ་

བཞི་ཡོད་དེ། དེའང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་

ལས།

སྦྱོར་བའི་ལམ་ནི་གཙོ་ར་འདི་ལྟ་སྟེ། རྩོ་བར་གྱུར་པ་དང་། ཅེ་

མོ་དང་བཟོད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་

གནས་སྐབས་ན་དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་

ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་གས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
གསུངས་སོ། ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ནི་གཙོ་བོ་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་
པ་དྲུག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་དག་ལ་དབབ་པ་
བསྐྱུ་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་
ལམ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་དྲུག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པར་རིག་
པར་བྱའོ། ། རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་ནི་གཙོ་བོར་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སྤྱོད་གས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲོམ་པའི་
བྱངས་སུ་མི་འགོ་བ་ནི་མེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཐེག་ཆེན་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཆན་གཞི།
དབྱེ་བ་དང་གཉིས་སོ། །
དང་པོ་(མཆན་གཞི་)ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལས། ཐེག་

ཆེན་སྒྲོམ་ལས། ཐེག་ཆེན་མི་སྒྲོབ་ལས་མོ། །དེའང་རྣམ་པར་
གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱབ་ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་ལས་ནི་
མཐོང་བ་དང་། སྒྲོམ་པ་དང་།

མཐར་ཐུག་པའི་ལས་གྱིས་བསྐྱས་པ་ཁོ་ནའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །མཐར་ཐུག་
པར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའི་ལས་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཡང་ལས་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་
འགྲོའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དང་པོ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལས་བཤམ་པ་ལ། མཆོན་ཉིད།
མཆོན་གཞི་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་(མཆོན་ཉིད་)ནི། སུམ་
རྩ་བ་ལས།

ནམ་ཞིག་ཤེས་པས་དམིགས་པ་རྣམས། །

མི་དམིགས་དེ་ཡི་ཆེ་ན་ནི། །

རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ལ་གནས། །

གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འཛིན་མེད། །

ཅེས་སོ། །རྩེ་བཙུན་ངལ་གསོ་ལས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི།

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་གྱུར་ཅིང་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་

མ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེའི་མཆན་

ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། ལམ་དེའི་སྤང་བྱ་སྤྱོད་གས་གཅིག་

སྤང་བའི་གཉེན་པོ་དེའོ། །

ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་དང་སྒྲོ་བསྐྱུན་ནས་ལྷོག་ཆའི་

སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་

དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སམ་བཟོད་ཤེས་བཙུ་བྱ་བ་ཉེ་

ཡང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྤྲད་ཅིག་མ་

གཅིག་གིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་བཙུན་ངལ་གསོ་ལས།

མཐོང་ལམ་ངོ་བོ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལྷོག་

པའི་དབྱེ་བ་མེད་དོ།། དེ་ལྟར་གྱི་ཆེ་ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་
དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པན་ཆད་
སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ལ།

དེའི་ཆེ་མཐོང་ལམ་དེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སྤང་
བྱ་དངོས་སུ་སྤོང་བྱེད་གྱི་གཉིན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་
དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་
མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་པོ་སྐྱེས་ན་དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཤེས་པ་རྣམས་གྱི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་བེན་པ་དང་།
རྒྱ་ཡོངས་སུ་བརྟམ་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་
མཐོང་བའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཐོབ་
ནས་དེའི་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།
མཐོང་བའི་ལམ་དེ་ནི་རྒྱུར་དུ་འགོ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་བཤའ་བ་ལ། མཆོན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་

གྲངས། མཚན་གཞི་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི། སུམ་ཅུ་བ་ལས།

དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། །

འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད། །

གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། །

གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐེག་ཆེན་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་

ངོགས་གང་ཞིག །ཉིང་ངེ་འཇིན་བྱད་པར་ཅན་ལ་གོམས་པར་

བྱ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐེག་ཆེན་སྟོམ་ལམ་གྱི་

མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་(མིང་གི་རྣམ་གྲངས་)ནི། སྟོམ་ལམ། རྗེས་ལ་

མངོན་རྟོགས།

སྟོམ་ལམ་གྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་

གྲངས་སོ། །

གསུམ་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས། མཐོང་
ལམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་
རྒྱད་ལ་གོམས་ཤིང་འབྲིས་པར་བྱེད་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྟོབ་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཆན་ཉིད་དང་།
མཆན་གཞི། དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ཡོད།
དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། ཐེག་ཆེན་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་
སྐྱོན་པའི་གཞི་གང་ཞིག །བསྟོམ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་
མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། ས་བརྩ་རྒྱན་གྱི་ཐ་མ་དོ་རྩེ་ལྟ་
བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་
སྤ་ཞིང་སྤ་བ་ཡང་སྤངས་ནས་བརྩ་གཅིག་ཀུན་ཏུ་འོད་སངས་
རྒྱས་གྱི་ས་ལ་གནས་པའོ། །

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་།

རི་སྟེང་པ་ཉོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞག་པ་ལ། རོ་བོ།

མཆོན་གཞི། དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་(རོ་བོ་)ནི།

ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས།

སའི་རོ་བོ་ནི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་མངོན་

པར་བྱང་ཆུབ་པའི་བར་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་གྱི་

བདག་མེད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྲོགས་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་

མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡོན་ཏན་ཁྲད་པར་ཅན་རྣམས་རིམ་

གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཉེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་

པའོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཆོན་གཞི་)ནི། བྱང་སེམས་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་གྱི་

མཁུན་པ་ཐབས་ཁྲད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྲག་མེད་གྱི་ཡེ་

ཤེས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡོན་ཏན་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་

ཉེན་བྱེད་པ་ལོ། །

གསུམ་པ་(དབྱེ་བ་)ལ། ཐེག་ཆེན་སོ་སྐྱེའི་ས་དང་། ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་ས་གཉིས་ཡོད། དང་པོར་ཆོག་གས་སྐྱོར་
གཉིས་སྒར་བཤའ་བ་ལྟར་རོ། ། གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
པའི་ས་ལའང་། རོ་བོ། དབྱེ་བ་ལོ། །

དང་པོ་(རོ་བོ་)ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་
ཅན་རྣམས་རིམ་གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཉེན་རྣམ་
གཞིར་གྱུར་པ་ལོ། །

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་)ནི། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་།
གཉིས་པ་ཐྱི་མ་མེད་པ། གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་པ་འོད་
འཕྲོ་བ། ལྷ་པ་སྦྱངས་དགའ་བ། རྒྱལ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ།
བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགུ་པ་
ལེགས་པའི་སྒོ་གོས། བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་རྣམས་སོ། །

ཞར་བྱང་དུ་སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ལམ་
ལྡེང་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཚུལ་ནི། འོན་སེམས་ཅམ་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་དུ་ངི་ལྟར་རིམ་པར་འཇུག་ཅེ་ན། བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ཐམས་ཅད་དང་པོར་ཆོགས་ལམ་པའི་སྐབས་སུ་
སེམས་ཅམ་པའི་རྣམ་པ་དང་། ངོ་བོ་ལ་རབ་ཏུ་ཡིད་ཆེས་
ཤིང་། སྦྱོར་ལམ་གྱི་གཟུང་བ་དང་། འཇིན་པ་གཉིས་ལས་
འཇིན་པའི་ལྟ་བ་རིམ་པར་མགོ་འོན་པ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་
ལ་གནས་ལུགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དང་། སྒྲོམ་པའི་
ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་གནས་ལུགས་གང་མཐོང་བ་ལྟར་ཡང་
ཡང་བསྒྲོམས་ནས་སྐྱེ་བ་པ་ལྟག་མ་དག་མགོ་གའོན་པའང་།
སྦྱོང་བར་བྱེད་ནས། མཐར་ཐུག་ཏུ་སྐྱེ་བ་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་།
རིག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་སྟེ།
དེ་ནས་བཟུང་དུས་ཀྱན་ཏུ་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་
དང་མཐུན་པར་སྦྱུལ་ནས་དེ་དག་སེམས་ཅམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་

རྟོགས་པར་འབྲུག་པར་བྱེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་སྤང་བྱ་ཇི་ལྟར་སྤྲོང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྤང་བྱ་ངོས་འཛིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་སྤྲོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་སྐྱབ་དང་། ཤེས་སྐྱབ་བོ། །སུམ་ཅུ་པ་
ལས། གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པའོ། །ཞེས་དང་།
གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པའི་གནས་ངན་
ལེན་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནོ། །ཇི་སྐད་
དུ་དབྱུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྐྱབ་པ་དང་། །

ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། །

དེར་ནི་སྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །

དེ་ཅད་ནས་ནི་གྲོལ་བར་འདོད། །ཅེས་དང་།

དང་པོ་ཉོན་སྐྱབ་ལ་བཞི་སྟེ། མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞི་
དང་། གཉེན་པོ་དང་། སྤྲོང་བའི་ས་མཆམས་སོ། །

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི། ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་གཉིས་པོ་
གང་རུང་ཐོབ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་ལོ། །རི་
སྐད་དུ་མངོན་པ་ཀྱན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ཉན་
མོངས་པའི་སྐྱབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནི་ཉན་ཐོས་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཀས་སོ། །

ཞེས་དང་། སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉན་མོངས་པ་རྣམས་སྤྱོད་བ་ནི་
ཐར་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅམ་དུ་
བྱུང་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས། དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་
ལུས་སེམས་གཉིས་པོ་དཀྱུག་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་
གོགས་བྱེད་པས་ན་ཉན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །
ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཚན་གཞི་)ནི། ཅ་ཉན་དུག་དང་། ཉེ་ཉན་ཉི་ཤུ་
ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས།

ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་བཏགས་ལ་འཛིན་པའི་
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། འཛིག་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་གཙོར་བྱེད་
པའི་ཅ་ཉོན་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱད་དང་།
དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ལ་སོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་ཁུའི་ཅིད་ཀྱིས་ཅ་
ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་གཉིས་ཉོན་སྐྱེ་བ་ཏུ་འདོད་ཀྱང་། དེ་དག་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་
པ་ཉོན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་མི་འདོད་དོ། །
གསུམ་པ་གཉེན་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཤེས་པ་ནི་
ཉོན་སྐྱེ་བ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་སྤྲོད་བའི་ས་མཆམས་ནི། དམན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉན་
རང་དག་བཙུག་ཐོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་སྤྲོད་བར་བཤད་དེ།
སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཙུགས་ལས། དག་བཙུག་
པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ན་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྤངས་ཏེ། འཕགས་པ་

དག་གིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྤངས་པའི་
ཆེན་དག་བཙུག་པ་ཞེས་བྲུ་ཞིང་། དེའི་ཆེན་ཤེས་པ་དེ་ཉོན་
མོངས་རགས་པ་རྩ་བ་ནས་བྲལ་བས་སྤངས་ཞེས་
བྲུའོ། །ཞེས་སོ། །ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་
པའི་ལུགས་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་
སྤང་བར་བཤད་དེ། ཞོན་ཙང་གི་རྣམ་ཤེས་བརྒྱད་ཀྱི་ལམ་
སྐྱིག་ལས། བརྒྱད་པར་རྩ་བ་མེད་བདག་འཛིན་གཏན་དུ་
འཛོམས། ། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཤེས་སྐྱབ་ལ་བཞི་སྟེ། མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་
གཞི་དང་། གཉིན་པོ་དང་། སྤང་བའི་ས་མཆམས་སོ། །
དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་
པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། ། མངོན་པ་ཀྱན་
བཏུས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པའི་
གནས་ངན་ལེན་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་

སྤྱགས་སོ། །ཞེས་དང་། སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།
དེའི་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་སྤངས་ན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། སེམས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་
བསྟན་བཅོས་ལས། དེ་དག་གིས་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གྱི་སྤྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སྤྱིབ་པར་བྱེད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་ལ་གོགས་བྱེད་པས་ན་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །
ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་སོ། །

གསུམ་པ་(གཉེན་པོ་)ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་པ་ནི་
ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་(སྤྲོང་བའི་ས་མཆམས་)ནི། ས་བཅུ་གྱུར་མཐའི་ངོ་རྗེ་
ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སྤྲོང་བར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་སྤྲོང་བའི་ཆུལ་ནི། མཐོང་སྤང་ཇི་ལྟར་སྤྲོང་

བའི་ཚུལ་དང་། རྟོམ་སྤང་ཇི་ལྟར་སྤང་བའི་ཚུལ།
སེམས་ཅམ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་ཚུལ་དང་
གསུམ་མོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞི། དབྱེ་བ།
ཇི་ལྟར་སྤང་བའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་(མཆན་ཉིད་)ནི། མཐོང་ལམ་གྱིས་གཞིམ་བྱར་བྱུར་
བའི་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། ཇི་སྐད་
དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལས། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
བ་ནམས་དོན་གང་གིས་ཡིན། དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྲུལ་པ། མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པས་
སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་སོ། ། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཆན་གཞི་)ནི། ཀུན་བཏགས་བཅུ་
པོའོ། །སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། གཉིས་
པ་ནི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མཐོང་སྤང་དུ་

གྲུར་པའི་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པའོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་དང་།
དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དང་། ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་(རོ་བོའི་སྒོ་ནས་)ནི། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོ་
དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། ལྟ་བ་དང་
བྱུག་སྟེ། མཛོན་པ་ཀྱན་བརྟུས་ལས། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
བ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག །ཅིའི་སྤྱིར་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་
བརྟག་ཅེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ཀྱན་དུ་བརྟགས་པ་
རྣམས་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྟ་བའི་གནས་དང་ལྟ་བ་ལ་ལོག་
པར་བྱགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
གང་ཡིན་པ་དག་དང་། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་(དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་)ནི། དམིགས་ལྟལ་
བདེན་པ་བཞི་ལ་དངོས་སུ་ལོག་པར་བྱགས་པ་ལྟ་དང་།
ལོག་པར་བྱགས་པ་ལ་ལོག་བྱགས་ལྟ་སྟེ་བཅུ་འོ། །

གསུམ་པ་(ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་)དབྱེ་བ་ནི། འདོད་པའི་བདེན་
བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་བཞི་བཅུ་དང་། ཁམས་གོང་མ་
གཉིས་ན་ཁོང་ཁྱོ་མེད་པས་བདེན་བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་
པ་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་ཏེ་སྤང་བྱ་བ་རྒྱ་ཙུ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ།
མངོན་པ་ཀྱན་བརྟམ་ལས།

དེ་དག་མདོར་བསྟུན་ན་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་ཙུ་བཅུ་གཉིས་ནི་
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རིས་སོ། །ཞེས་
སོ། །

བཞི་པ་རི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྟན་པ་གནས་
པ་རྒྱས་པ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་
དམ་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་སྒྲོས་པ་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་
གོ། །

དང་པོ་(བསྟན་པ་གནས་པ་རྒྱས་པ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་
རྣམ་གཞག་)ནི། རྣམ་གཞག་སྒྲ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་མཐོང་སྤང་ལན་
བཞིར་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྷར་སྤོང་ཞེ་ན། དང་པོ་སྤྱག་
བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྱག་
བདེན་གྱིས་ལོག་ཞུགས་ཉར་བརྒྱད་པོ་དེ་དངོས་སུ་སྤོང་བ་
ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས་གྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས།
དེས་སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཁམས་གསུམ་
པའི་བག་ལ་ཉལ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་རབ་ཏུ་སྤོང་ངོ། །ཞེས་
སོ། །དེ་ཡང་སྦྱེ་འགྲུར་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །རི་
ལྷར་སྤོང་ཞེ་ན། དང་པོ་སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་
པའི་ཉི་རྒྱ་དང་། དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རུས་ཅན་གཉིས་པོ་
དེ་འབྲས། དུས་གཉིས་པ་ལ་སྤྱག་བསྐལ་ཆོས་ཤེས་པའི་
བཟོད་པའི་དངོས་རྒྱ་དང་། དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རུས་མེད་
གཉིས་པོ་དེ་འབྲས། དུས་གསུམ་པ་ལ་སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཆོས་
ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྦྱེ་བ་དང་། དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རུས་

མེད་འགག་པ་དུས་མཉམ་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(དོན་དམ་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་སྤྱོད་པ་མེད་
པའི་རྣམ་གཞག་)ནི། རྣམ་གཞག་སྤྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན།
བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྤང་ཐམས་ཅད་དུས་མཐའི་སྤྲད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱ་བ་ལས།
མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲག་བསྐྱལ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྤོང་
བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཅིག་ཅར་སྤོང་བར་རིག་པར་བྱའི་རིམ་གྱིས་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པས་མཐོང་
བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤོང་བར་འགྱུར་
ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེའང་བདེན་པ་འདྲེན་པ་ལ་

དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་ཡིན་
པས། དེའི་བྱིར་སེམས་གསུམ་གྱིས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་ལ་ལོག་པར་
ཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར་
རོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱོམ་སྤང་ངེ་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ལ། མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི། དབྱེ་བ། ངེ་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི། སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་གཞོམ་བྱར་གྱུར་
པའོ། །ངེ་སྤྱད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས། བསྐྱོམས་
པས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་དོན་གང་གིས་ཡིན། དུ་ཡོད་ཅེ་ན།
སྤྱས་པ། མངོན་པར་ཉོགས་པ་དེའི་གོང་མ་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་
གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་སོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་(མཚན་གཞི་)ནི། སྤང་བྱ་ལྟན་སྤྱེས་དུག་པོ་ཡིན་
ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་བརྟམས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ལྟན་

ཅིག་སྐྱེས་པ་ནི་བསྐྱོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་སྟེ། ཞེས་དང་།
སེམས་ཅམ་དུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅས་ལས། དང་པོ་ནི་
བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བསྐྱོམ་པས་སྤང་བར་
གྱུར་བའི་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའོ། །
ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ཏེ། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་དང་། ཁམས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོད་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་
དང་། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་
དུག་ཡོད་དེ། མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས། བསྐྱོམ་པས་སྤང་
བར་བྱ་བ་དུག་སྟེ། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་
འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་།
ཁོང་ཁྱོད་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པའོ། ། ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཁམས་ན་དུག་གི་དང་། ཁམས་གོང་མ་

གཉིས་ན་ཁོང་ཁྱོ་མ་གཏོགས་པ་ལྷ་ལྷ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ།
མདོན་པ་ཀྱན་བརྟམ་ལས། དེ་དག་མདོར་བསྐྱ་ན་བཅུ་དྲུག་
ནི་བསྐྱོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རིས་
སོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི། འདོད་ཁམས་ན་
དྲུག །བསམ་གཏན་བཞི་ན་ལྷ་ལྷ་སྟེ་ལྷ་བཞི་ཉི་ཤུ། གཟུགས་
མེད་བཞི་ན་ལྷ་བཞི་ཉི་ཤུ་སྟེ་བཞི་བཅུ་ཅ་དྲུག་ཡོད་དོ། །
བཞི་པ་རི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི། སྐྱོམ་སྤང་དགུ་ནི་རིམ་
གྲིས་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །རི་སྤང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱ་
བ་ལས། བསྐྱོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་ནི་རིམ་གྲིས་སྤང་
བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་གོམས་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་དང་། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས།

མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་རྣམས། །

ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཟད་ནས་ནི། །
ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བའི་བྱིར། །
སྒྲོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྒྱུར། །
ཞེས་སོ། །དེའང་འགག་འགྱུར་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ།
ངེ་སྐད་དུ་མངོན་ལས།
མི་སྒྲོབ་སེམས་ནི་སྒྱེ་འགྱུར་བ། །
སྒྲིབ་པ་ལས་ནི་ནམ་གྲོལ་འགྱུར། །
འགག་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །
དེ་ཡི་སྒྲིབ་པ་རབ་ཏུ་སྤོང། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་སེམས་ཅམ་དུ་བྱུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་
ཚུལ་ནི།
ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་ནང་དུ་མཐོང་བའི་སྤང་བར་བྱ་བ་
གང་ཡིན་པ་དག་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ན་
ཐམས་ཅད་སྤངས་ཤིང་། མངོན་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ས་མ་

ཐོབ་པའི་སྤྲོ་རོལ་ན་མགོ་གཞོན་དུ་ཟེན་པ་དང་། བསྐྱོམ་སྤང་
གི་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེ་ན་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོད་ཞིང་། མངོན་
འགྱུར་བ་དག་ས་མ་ཐོབ་པའི་སྤྲོ་རོལ་ན་རིམ་བ་བཞིན་དུ་
མགོ་གཞོན་པ་དང་།

ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཅིག་ཅར་དུ་མགོ་གཞོན་ནས་དགྲ་བཅོམ་
པ་ལྟ་བུ་ནམ་ཡང་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་
མ་དག་པའི་ས་བདུན་དུ་ཐབས་ཀྱིས་ཅིས་ཟེན་ནས་མངོན་དུ་
འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་ཏེ། ས་
བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་རྩ་བ་ནས་མངོན་དུ་འགྱུར་མི་སྤིད་པར་
བྱེད་དོ། །ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་ནང་དུ་མཐོང་བའི་སྤང་བར་བྱ་
བ་གང་ཡིན་པ་དག་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ན་
ཐོག་མར་སྤངས་ཤིང་། མངོན་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ས་མ་
ཐོབ་པའི་སྤྲོ་རོལ་ན་མགོ་གཞོན་དུ་ཟེན་པ་དང་། བསྐྱོམ་སྤང་

གི་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ས་བཙུ་བའི་སྐབས་སུ་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤངས་ནས་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེན་ཅུ་བ་ནས་སྤང་བར་འགྱུར་ཏེ།
སྐྱིབ་པ་དེ་མངོན་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་ས་མ་ཐོབ་པའི་སྤྲ་
རོལ་ན་རིམ་པར་མགོ་གཞོན་ནས་ས་བཙུ་བའི་སྐབས་སུ་ཅ་
བ་ནས་མགོ་གཞོན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག །

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།
སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཆིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱིར་བསྟན་པ་
དང་། སྐྱེ་གསུམ་སྐྱེ་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ཚུལ་དང་། གྲེ་བྲག་སྐྱེ་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ། བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་
བཤད་པ་དང་བཞིའོ། །

དང་པོ་(སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཆིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་སྦྱིར་

བསྟན་པ་ནི། སྤུམ་ཅུ་པ་ལས།
དེ་ཉིད་ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། །
བསམ་མི་བྱ་བ་དང་དགོ་དང་བསྟན། །
དེ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་གྲོལ་སྒྲ། །
ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྲ། །
ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ཡང་སྤུམ་ཅུ་པའི་བཤའ་བ་
ལས། ཞེས་བྲ་བ་ནི་གནས་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཟག་
པ་མེད་པ་དང་དབྱིངས་ཞེས་བྲ་སྟེ། གནས་ངན་ལེན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ཟག་པ་མེད་
པའོ། །འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དབྱིངས་སོ། །
དབྱིངས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་འདིར་རྒྱའི་དོན་ཏོ། །བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་
པ་ནི་རྟོག་གའི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པ་དང་། དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོ་བ་ནི་རྣམ་པར་
དག་པའི་དམིགས་པའི་བདེ་བ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་

ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་པ་ནི་རྟག་པ་དང་མི་
ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་བ་ནི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། གང་མི་
རྟག་པ་དེ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་པའོ། །འདི་ནི་རྟག་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་
བདེ་བའོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབ་པ་སྤངས་པས་ཉོན་ཐོས་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱའོ། །གནས་གྱུར་པའི་མཆོན་
ཉིད་དེ་ནི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ས་དང་ས་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱོམས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཞེས་བྱའི་
སྐྱབ་པ་སྤངས་པས་གནས་གྱུར་པ་ཡང་དག་པར་གྱུབ་པའི་
ཕྱིར་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ། །འཁོར་བ་ཡོངས་
སུ་མི་གཏོང་ཞིང་དེས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱའོ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཐུབ་པའི་མཆོག་དང་ལྡན་པས་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་
འདས་ནི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(སྐྱ་གསུམ་སྐྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ཚུལ་)ནི། རང་དོན་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དང་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ཏེ་སངས་
རྒྱུ་སྐྱ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལས།

སྐྱ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས། །

སྐྱ་བསྐྱས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། །

སྐྱ་གསུམ་དག་གིས་རང་གཞན་གྱི། །

དོན་འདིར་རྟོན་དང་བཅས་པར་བསྟན། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཇིགས་སྐྱ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་

གང་ལས་གང་ཞིག་འགྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་བསྟན་པ། རྒྱ་

གསུམ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། རྒྱ་གསུམ་རྟག་མི་

རྟག་སྟོར། གནས་འགྱུར་པའི་རྒྱ་བཤད་པ་སྟེ་བཞིའོ། །

དང་པོ་(རྒྱ་གང་ལས་གང་ཞིག་འགྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་བསྟན་

པ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་
བསོད་ནམས་ཚོགས་རྫོགས་པས། །རྣམ་སྤྲིན་འབྲས་བུ་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་འབྱུང་ཅིང་། །ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ཀྱི་བྲལ་འབྲས་
ཚོས་སྐུ་ལོ། །བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་
སྦྱོར་བ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་གིས་བསྐྱས་པའི་ཚོགས་
གཉིས་ཀྱི་ཆེན་པོ་རྫོགས་པ་ལས་སྐུ་གཉིས་ཐོབ་པ་སྟེ། དེའང་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་
བསྐྱབས་པ་ལས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱི་
སྐུ་འབྱུང་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དུ་མི་རྟོག་པའི་
ཉིང་རེ་འཇོན་བསྐྱོམས་པ་ལས་ངེ་མ་དང་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་
ཚོས་ཀྱི་སྐུ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་(སྐུ་གསུམ་དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད་)ནི། རིགས་
བསྐྱས་ལས། ཚོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་
པ་སྟོ་བྱུང་ངེ་མ་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་བྲལ་ནས་དག་པ་གཉིས་

ལྷན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད། ཅེས་དང་།
དེ་ཡང་ཐེག་བསྐྱུས་ལས། གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་གནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་བསྐྱུས་ལས།
འོག་མིན་ཆེན་པོ་སྟག་པོ་བཀོད་པར་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་
ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྐྱེའི་རྒྱལ་སྤྱས་འཕགས་པ་རྣམས་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་ཉི་
བར་ལོངས་སྟོང་པ་ལོངས་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད། ཅེས་དང་། དེ་
ཡང་ཐེག་བསྐྱུས་ལས། གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་དྲིལ་
འཁོར་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་
བརྟེན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལོངས་སུ་དག་པ་དང་།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྟོང་ལྗོངས་བར་མཛད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རིགས་བསྐྱུས་ལས། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལས་མ་གཡོས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་

སྤྱལ་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་སྟོན་པ་སྤྱལ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། ཅེས་དང་།
དེ་ཡང་ཐེག་བསྐྱུས་ལས། གང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱལ་བཏེན་པ་ཉིད་དེ་
དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ལ་བཞུགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འཕོ་བ་
དང་། བསྐྱམས་པ་དང་། འདོད་པ་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། མངོན་
པར་འབྱུང་བ་དང་། ལྷ་སྟེགས་ཅན་གྱི་གན་དུ་གཤེགས་པ་
དང་། དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དང་། ཡོངས་སུ་
སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(སྤྱུ་གསུམ་རྟག་མི་རྟག་སྒྲིབ་)ནི། ཐེག་བསྐྱུས་
ལས། ཡོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པ་དང་སྤྱལ་པའི་སྤྱུ་གཉིས་མི་
རྟག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་སྤྱུ་རྟག་པའོ་
ཞེས། རི་རྒྱུད་དུ་བྱ་ཞེ་ན། རྒྱ་མཐུན་པ་དང་སྤྱལ་པའི་སྤྱུར་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་བཏེན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པ་རྒྱན་མི་

འཆད་པ་དང་། སྦྱལ་པ་ཡང་དང་ཡང་སྟོན་པས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་
རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྟག་ཏུ་བདེ་བར་སྦྱོང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་
ནོ། ། རྟག་ཏུ་ཟས་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། ། ཞེས་
གསུངས་སོ། ། །ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པའི་འགྲེལ་པ་
ལས། གང་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟག་པའི་སྦྱ་ཡིན་
ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལོངས་སྦྱོང་རྫོགས་པ་དང་། སྦྱལ་པ་དག་
མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྟག་པའི་སྦྱ་ཡིན་ཞེས། དེ་
བསྐྱུབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཉིད་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
ཕྱིར་རྟག་པའི་སྦྱ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟག་
པ་ཡིན་ནོ། ། །ཡང་ལོངས་སྦྱོང་རྫོགས་པ་ནི་རྫོགས་པའི་
ལོངས་སྦྱོང་དེ་ལ་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །
། སྦྱལ་པ་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་ལོངས་
སྦྱ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་པས་རྟག་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་གཉི་ག་ཡང་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་དཔེ་

བསྟན་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྟག་ཏུ་བདེ་བ་ལ་སྦྱོང་
དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་རྟག་ཏུ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་བྱེད་
པ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱུས་པ་འི་
བཤའ་སྦྱར་ལས། ཁ་ཅིག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྦྱོ་ནི་རྟག་པའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ནི་ལོངས་སྦྱོང་
རྫོགས་པ་དང་། སྦྱལ་པའི་སྦྱོ་ནི་མི་རྟག་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་
ཏེ་དེ་གཉིས་མི་རྟག་ན་སྦྱོ་རྟག་པའོ་ཞེས་རི་སྐད་དུ་ཞེ་ན།
དེ་གཉིས་ཀྱང་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་མཐུན་པ་དང་སྦྱལ་པའི་སྦྱོ་
གཉིས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོ་རྟག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྣམ་གངས་
ཀྱི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱོ་ལ་སྟོས་ནས་དེ་དག་གི་
སྦྱོ་རྟག་པའོ་ཞེས་ཆོག་རྣམ་པར་སྦྱར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །

བཞི་པ་(གནས་འགྱུར་པའི་རྒྱ་བཤའ་པ་)ནི། གནས་གྱུར་
པའི་རྒྱ་ནི། ཀུན་གཞི། ཉོན་ཡིད། འཇུག་ཤེས་གསུམ་སྟེ།

མདོ་སྡེ་གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། གྲུན་གཞི་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ། །གྲུན་གཞི་ལ་གནས་
པའི་ཡིད་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ནི་འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེལ།
།དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་
ནི་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེལ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་
ལས། རྣམ་གྲུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་པའི་གཟུང་
བ་དང་འཇིན་པའི་དྲི་མ་སྤངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མེ་འོང་
ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་
དང་། རྣམ་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་གཞན་དུ་གྱུར་ནས་མཉམ་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གནས་གཞན་དུ་གྱུར་ནས་སོ་སོར་གྲུན་ཏུ་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
སུ་གྱུར་ཏེ། སར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ལ་ཆོས་ཀྱི་འོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ནི་འོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐྱེལ་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་དང་། རྣམ་མིག་གི་རྣམ་

བར་ཤེས་པ་ནས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུ་གནས་
གཞན་དུ་གྱུར་ནས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དུ་འཆི་འཕོ་བསྟན་པ་
དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དག་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་
འཇམ་བུའི་སྤིང་གི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་
ནི་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཞར་བྱང་རྒྱ་ནག་མཁས་པས་འདོད་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅམ་དུ་
གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
གཉིས་པོས་ཐོབ་པའི་གནས་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུ་ནི་ཉན་
མོངས་པའི་སྤྲིབ་པའི་བཅིང་བ་རྟག་ཏུ་བྲལ་བ་ལ་གོ་བ་ཡིན་
ཞིང་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་མ་ཡིན་པས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལུས་ཁོ་
ན་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རབ་ཏུ་ནི་
བའི་ཆོས་སྒྲ་ན་མེད་པ་སྤྱབ་པས་ན་བྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།
། བྱབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་པོ་སྤྲིབ་
གཉིས་རྟག་ཏུ་བྲལ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྟོབས་

དང་མི་འདྲིགས་པ་དང་ཚད་མེད་པ་དང་མཐའ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རབ་ཏུ་མཆོག་པས་བརྒྱན་ཞིང་།
ཆོགས་པའི་དོན་ཅན་ལས་འདས་པས་ན་སྐྱེ་ཞེས་བྱའོ། །
ཆོས་སྐྱེ་དེ་ཉླ་བུ་ལ་བྱད་པར་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། རང་
བཞིན་ཆོས་སྐྱེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཆོས་དབྱེངས་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཞིང་། ལོངས་སྤྱུ་
སྟོང་པའི་སྐྱེ་དང་། སྤྱུ་ལ་སྐྱེ་བཞེན་བྱ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཞི་ཞིང་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དང་། ཏག་
པ་དང་། བདེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ན་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོའི་བཞེན་བྱ་ཡིན་
ནོ། །

གཉིས་པ་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ལའང་གཉིས་ཡོད་དེ།
དང་པོ་ནི། རང་གིས་ལོངས་སྟོང་པའི་སྐྱེ་ཡིན་ལ།

དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒར་བསྐྱལ་བ་
གངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསོད་ནམས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་དཔག་དུ་མེད་པ་བསགས་ནས་འགྲུབ་པའི་བདེན་
པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་དང་། གཟུགས་སྐྱ་
རྟག་དུ་བྱུང་སྟེ་རབ་དུ་རྫོགས་ཤིང་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་
པ་དག་སྟེ། དེ་དག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་བརྒྱད་ནས་རི་སྤྱོད་
དུས་མཐའི་བར་དུ་རང་གིས་ཚས་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་ལོངས་
སྟ་སྟོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་ལོངས་སྟ་སྟོད་པའི་སྐྱ་ཡིན་ལ། དེ་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཉམ་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་སྤང་བ་
ཡིན་ཏེ། དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ལ་གནས་ཤིང་ས་བཅུ་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྩ་འཁུལ་ཆེན་པོ་
བསྟན་ནས་དམ་པའི་ཚས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་ཐེ་ཚོམ་

གྱི་དྲ་བ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ཞིང་། དེ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་
དོ། །དེ་གཉིས་པོ་སྒྲིམ་ན་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཞེས་
བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནས་གདུལ་བྱ་
དང་མཐུན་པའི་སྐྱེལ་སྐྱེད་པ་ལ་ཉམས་པ་སྒྲུབ་ཞིང་། དག་པ་
དང་། མ་དག་པའི་ས་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་ནས་ས་མ་ཐོབ་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་།

རང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དག་ཆོས་གྱི་པན་ཡོན་
ཐོབ་པ་ལ་དབང་པོ་དང་མཐུན་ནས་མངོན་སུམ་དུ་ཆོས་

གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་ཁུའི་ཅིད་གྱིས། སངས་རྒྱས་རང་
སེམས་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གཞན་གྱི་
སེམས་ལ་སྒྲུབ་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱང་ལ་སོགས་པའི་

ནམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གཟུང་ཆ་ཡིན་གྱི་འཛིན་ཆ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། གནས་འགྱུར་
བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མེ་ལོང་། མཉམ་ཉིད།
སོར་རྟོག་ བྱ་བྱབ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་(མེ་ལོང་གི་ངོ་བོ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས།
ང་ཡིར་འཛིན་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་མཐའ་དག་དུས་རྟག་
རྟུ་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྒྱན་ལྟར་གསལ་བར་མཁྱེན་པས་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཚོངས་ཤིང་། ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་
འཆར་བ་ལ་སྟོས་པའང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡིར་མེད། །

ཡོངས་སུ་མ་ཆད་རྟག་རྟུ་ལྟོ། །

ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་མ་ཚོངས་ཤིང་། །

རྟག་རྟུ་དེ་ལ་མདོན་སྟོགས་མིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་(མཉམ་ཉིད་གྱི་ངོ་བོ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས།
སྒྲོབ་ལམ་དུ་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲོམས་པ་
གོམས་ཤིང་དག་པ་ལས་མི་གནས་པའི་ཐུངན་ལས་འདས་
པ་ཐོབ་པ་ན་སྤིང་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཐུན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་
ལས།

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཅན་ལ། །

སྒྲོམ་པ་དག་པ་ལ་འདོད་དེ། །

མི་གནས་ཞི་བར་ཞུགས་པ་ནི། །

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་(སོར་ཉྟག་གི་ངོ་བོ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས།
རི་སྟོང་པའི་ཤེས་བྱ་རང་དང་སྤྱི་འཇམ་ཉིད་མ་འབྲུལ་བར་
སོ་སོར་འབྱེད་ཅིང་ཉྟག་པ་ལ་རྩིས་མེད་དུ་འཇུག་ཅིང་ཉིང་དེ་

འཛིན་དང་ག་བྱངས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས།

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །

ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟག་མི་ཐོགས། །

ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ག་བྱངས་རྣམས་ཀྱི། །

གཉེར་དང་འབྲ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཞི་པ་(བྱ་བྱབ་ཀྱི་ངོ་བོ་)ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་ལས།འཛིག་

རྟོན་ཀྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཡོངས་སུ་

སྒྲིན་པར་མཛད་པའི་བྱེར་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་རྣམ་པར་

རོལ་བ་སྣ་ཚོགས་པས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པར་མཁྱེན་

པ་སྟེ།དེ་ཉིད་ལས།

བྱ་བ་བྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །

ཞིང་ཁམས་ཀུན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ཤིང་། །

དབག་མེད་བསམ་ཡས་སྒྲུབ་བ་ཡིས། །

སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་དོ། །

གཉིས་པ་གནས་གྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། ཀུན་གཞི། ཉོན་ཡིད།

ཡིད་ཤེས།

དབང་ཤེས་དང་བཞི་གནས་གྱུར་བ་ལས་ཡེ་ཤེས་བཞི་

འབྱུང་སྟེ།

སྒྲོབ་དཔོན་ཅན་གོ་མིས།

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པའང་། །

མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཉིད་འབྱུར་པ། །

དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ནི། །

ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགའ་ཞིག་འདོད། །

ཅེས་བ་དང་།

ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ། །

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བརྗོད་པར་བྱ། །

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །

ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཉིད་དེ་ལོ། །

དེ་དག་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱི་ཉིད། །

ཅེས་པ་དང་།

དབང་པོ་ལྔ་ཡི་རྣམ་ཤེས་གང་། །

དེ་ནི་དོན་ཀྱན་ཡོངས་འཛིན་སྤྱིར། །

སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་དོན་དུ་ནི། །

བྱ་བ་བྱུང་བ་ཅམ་ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་སོ། །

ཞར་བྱུང་བྱ་ནག་གི་མཁ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་ཚུལ་ནི།

སེམས་ཅམ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས། དེ་ལ་གདོད་

ནས་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ས་བོན་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པས་བར་

དུ་ཆད་པས་སྤྱོད་བར་མི་འགྱུར་ཏེ།

རི་སྤྱོད་འཕགས་ལམ་གྱིས་སྤྱིབ་པ་དེ་སྤངས་ནས་ས་བོན་

མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངོན་དུ་
གྱུར་ནས་ངེ་སྲིད་དུས་མཐའི་བར་དུ་རྒྱན་དུ་བརྒྱད་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
སེམས་ཐམས་ཅད་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རང་གིས་ལོངས་སུ་སྦྱོད་པའི་སྦྱ་དང་།
དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྦྱེས་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་
ས་བོན་གཟུང་བའོ། །མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞན་གྱིས་ལོངས་སུ་སྦྱོད་པའི་སྦྱ་དང་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་
ཀྱི་རྣམ་པ་སྦྱེས་པའོ། །བྱ་བ་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྦྱ་ལ་སྦྱ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་སྤང་བ་བྱེད་པའོ། །སོ་
སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་རུས་
པ་དང་། སྦྱོན་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་པོ་
འབེབས་ནས། ཐེ་ཆོམ་གྱི་དྲ་བ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་སྟེ་སེམས་
ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞི་པོ་ལ་ཁྱད་པར་

མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བཞི་པོ་དེ་ནི་སྐྱེས་ནས་
ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིར་བྱང་ཆུབ་ཅེས་
བྱ་ཞིང་། དེ་དག་དང་གོང་དུ་སྒྲོས་ཟིན་པའི་བྱང་འདས་ནི་
འགྱུར་ནས་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །གནས་འགྱུར་བའི་དོན་ལ་
བཞི་དང་ལྡན་ཡང་འདིར་འགྱུར་ནས་ཐོབ་པ་གཉིས་པོ་ཁོ་
ནའི་དབང་དུ་བྱེད་དོ། །བྱ་བ་སྦྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་པ་
གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་
རྒྱད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ།
སྦྱལ་སྦྱུང་བ་སོགས་དོན་དུ་མ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དང་
སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱང་པར་ངེ་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན།
དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱི་མཚན་དང་། རང་མཚན་རྟོགས་
པར་བྱས་ཤིང་། འདིས་ནི་སྦྱལ་སྦྱུ་ཁོ་ན་སྦྱང་བར་བྱེད་པས་
ན་བྱང་པར་ཡོད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
གྲུབ་མཐའ་འདིའང་། **ཀྱུ་ལ་བའི་དབང་པོ་ཀཱ་པའི་སྦྱ་ཡི་**

གསེར་ཐོང་འཛིན་པ་བཅུ་བདུན་པ་ཆེན་པོ་ཨོ་རྒྱན་འགོ་

འདུལ་ཐོན་ལས་

དབང་གི་དོ་རྩེ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་བཀའ་བརྒྱད་

དགུན་ཆོས་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཆོགས་པས་བྱི་ལོ། ༢༠༡༦

ཟླ་༩ ཆོས་ ༡༡

ཉིན་འཕགས་ཡུལ་ཇ་ལན་རྩ་རའི་ཉེ་འགམ་དུ་ལེགས་པར་

བསྒྲིགས་པ་དགེའོ། །དགེའོ། །སར་མར་ལོ། །